

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 7/10 i 3/23), na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 131. sjednici, održanoj 05.06.2026. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Informacija o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2025. godini.

II.

Zaključak sa Informacijom iz tačke I. ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/26
Datum, 05.06.2026. godine
Zenica

PREMIJER

Nezir Pivić

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,
1x Stručna služba Skupštine,
1x a/a.

INFORMACIJA

*o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite
civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2025. godini*

Zenica, maj 2026. godine

S A D R Ž A J:

1. UVOD.....	3
2. DJELATNOST I ZAKONSKA REGULATIVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI.....	4
3. OBLAST SOCIJALNE ZAŠTITE.....	6
3.1. Prava iz socijalne zaštite.....	6
3.1.1. Stalna novčana pomoć.....	6
3.1.2. Privremena i jednokratna novčana pomoć.....	8
3.1.3. Pravo na refundaciju troškova medicinskog vještačenja.....	9
3.1.4. Osposobljavanje za samostalan život i rad.....	9
3.1.5. Smještaj u hraniteljsku porodicu.....	11
3.1.6. Smještaj u ustanove socijalne zaštite.....	13
3.1.7. Kućna njega i pomoć u kući.....	21
3.2. Osvrt na primjenu Federalnog Zakona u odnosu na ostvarivanje prava lica sa invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona.....	21
4. OBLAST ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA.....	23
5. OBLAST ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM.....	26
5.1. Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta.....	26
5.2. Zaštita porodilja koje nisu u radnom odnosu.....	28
5.3. Pravo na dodatka za djecu i mlade sa invaliditetom	31
6. OSTALI OBLICI SOCIJALNE ZAŠTITE I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM.....	33
6.1. Sufinansiranje „Sigurne kuće“ prevencije nasilja i zaštita žrtava nasilja u porodici na područja gradova/općina Zeničko-dobojskog kantona.....	33
6.2. Pomoć za javne-humanitarne kuhinje.....	34
6.3. Pomoć za potrebe i intervencije socijalno zaštitnog karaktera.....	35
6.4. Zdravstvena zaštita.....	36
6.5. Podrška nevladinim organizacijama i drugim pravnim licima.....	36
6.6. Obilježavanje „Dječije nedjelje“	39
6.7. Druga prava socijalne zaštite koje se finansiraju iz budžeta gradova/općina iz Zeničko-dobojskog kantona.....	39
7. NADZOR NAD STRUČNIM RADOM I UTROŠKOM BUDŽETSKIH SREDSTAVA.....	39
8. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA.....	40
8.1. Preporuke za djelovanje.....	43

1. UVOD

U skladu s Programom rada Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo), kao i Programom rada Vlade i Skupštine Zeničko-dobojskog kantona za 2026. godinu, predviđena je izrada dokumenta Informacija o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom za 2025. godinu (u daljem tekstu: *Informacija*).

Informacija daje pregled stanja u oblastima socijalne zaštite, zaštite osoba sa invaliditetom, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom na području Zeničko-dobojskog kantona u 2025. godini, uz analitički osvrt na primjenu kantonalnih propisa, reformske procese, dostupne usluge, podršku lokalnih zajednica, status i broj korisnika, finansijske pokazatelje, kao i ostvarene rezultate i provedene aktivnosti u navedenim oblastima. Također, ukazuje na rast svijesti o značaju i djelovanju u ovim oblastima, ali i na potrebu daljnjeg unapređenja uslova za pravovremenu, svrsishodnu i adekvatnu zaštitu građana u stanju socijalne potrebe ili u riziku od socijalne isključenosti.

U oblasti socijalne zaštite, aktivnosti su bile usmjerene na primjenu Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom – prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 4/25 – u daljem tekstu: *Kantonalni zakon*), kao i na iniciranje mjera socijalno-zaštitnog karaktera za osobe u stanju socijalne potrebe. Poseban akcenat stavljen je na unapređenje ostvarivanja prava iz sistema socijalne zaštite, jačanje saradnje s relevantnim institucijama na svim nivoima vlasti, te izradu i unapređenje podzakonskih akata radi njihove efikasnije i dosljednije primjene u praksi.

Fokus Ministarstva bio je i na unapređenju prava i usluga u sistemu socijalne zaštite na kantonalnom i federalnom nivou, kao i na pružanju podrške centrima za socijalni rad i organizacijama civilnog društva. Cilj je bio jačanje preventivnih aktivnosti, poboljšanje uslova rada, smanjenje socijalnih rizika i unapređenje socijalne uključenosti pojedinaca i porodica. U tom kontekstu, nastojalo se osigurati transparentan i pravičan pristup pravima i uslugama, zasnovan na stepenu socijalne ugroženosti, s posebnim fokusom na najranjivije kategorije stanovništva, uključujući djecu, starije osobe, osobe sa invaliditetom i druge osjetljive grupe.

Istovremeno, zagovarano je jačanje multisektorskog pristupa, odnosno uključivanje svih relevantnih sistema – zdravstva, obrazovanja, zapošljavanja, sigurnosti i pravosuđa – u procese pružanja podrške socijalno ugroženim pojedincima i porodicama.

Za izradu Informacije korišteni su podaci i informacije iz relevantnih dokumenata Ministarstva (izvještaji, analize, evidencije, trebovanja i drugi akti), elektronske baze SOTAC, podaci centara za socijalni rad i nadležnih općinskih službi socijalne zaštite, drugih ustanova socijalne zaštite, kao i programske i projektne aktivnosti organizacija civilnog društva na području Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: *Kanton*).

U nastavku se daje pregled dostignutih rezultata, kao i okvir djelovanja Ministarstva i drugih relevantnih aktera u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom.

2. DJELATNOST I ZAKONSKA REGULATIVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI

Socijalna zaštita je Kantonalnim zakonom definisana kao organizovana djelatnost u Federaciji Bosne i Hercegovine, kantonu i jedinicama lokalne samouprave (u daljem tekstu: *gradovi/ općine*), usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti građana i njihovih porodica koji se nalaze u stanju socijalne potrebe. Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom obavljaju ustanove socijalne zaštite i nadležne općinske službe uprave. Na području Kantona ova djelatnost se provodi putem resornog Ministarstva i prvostepenih organa, odnosno deset (10) centara za socijalni rad i dvije nadležne općinske službe (Usora i Doboj Jug). Pored navedenih institucija, u 2025. godini na području Zeničko-dobojskog kantona djelovale su i ustanove socijalne zaštite različitih oblika, i to: dvije ustanove za smještaj djece bez roditeljskog staranja, jedna ustanova za dnevno zbrinjavanje djece i odraslih osoba s invaliditetom, jedna ustanova za organizovano stanovanje osoba s invaliditetom u zajednici uz podršku, dvije javne ustanove i pet privatnih ustanova za smještaj starijih osoba (osoba treće životne dobi).

U skladu s Kantonalnim zakonom, djelatnost socijalne zaštite mogu obavljati i humanitarne organizacije, udruženja, vjerske zajednice i druge organizacije. Također, gradovi i općine, u skladu sa svojim nadležnostima i mogućnostima, mogu dodatno djelovati na prevenciji socijalnih rizika, kao i na proširivanju obima i sadržaja prava iz oblasti socijalne zaštite.

Primjenom načela humanizma, solidarnosti i građanske odgovornosti, socijalna zaštita se ostvaruje kroz aktivnosti usmjerene na otkrivanje, sprečavanje i ublažavanje uzroka i posljedica koje dovode do stanja socijalne potrebe. To se realizira pružanjem usluga, različitih oblika podrške, kao i ostvarivanjem prava propisanih u ovoj oblasti.

Stanjem socijalne potrebe smatra se trajno ili privremeno stanje u kojem se nađe građanin ili njegova porodica bez vlastite krivice, nastalo usljed ratnih događaja, elementarnih nepogoda, općih ekonomskih kriza ili psihofizičkog stanja pojedinca, a koje se ne može otkloniti ili ublažiti bez pomoći uže i šire društvene zajednice.

Kantonalnim zakonom se osigurava jednak pristup i uživanje prava iz socijalne zaštite, uz zabranu svakog oblika diskriminacije po bilo kojem osnovu, uključujući rasu, spol, jezik, vjeru, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, imovinsko stanje, rođenje ili drugi status. Također, u skladu s ratifikovanim međunarodnim konvencijama, socijalna zaštita se ostvaruje u najboljem interesu djeteta, odnosno odrasle osobe.

U skladu s Kantonalnim zakonom, lica i porodice putem nadležnih centara za socijalni rad i općinskih službi (Usora i Doboj Jug) (u daljem tekstu: centri/službe) mogu ostvariti osnovna prava prikazana u tabeli broj 1.

Tabela br. 1

Prava iz socijalne zaštite:	1. Novčana i druga materijalna pomoć	a) Stalna novčana pomoć
		b) Jednokratna ili privremena pomoć,
		c) Pomoć u naturi i druga pomoć
	2. Refundacija troškova medicinskog vještačenja u prvom stepenu	
	3. Osposobljavanje za život i rad	
	4. Smještaj u hraniteljsku porodicu	
Prava civilnih žrtava rata:	5. Smještaj u ustanove socijalne zaštite	
	6. Privremeni smještaj i zbrinjavanje u Sigurnoj kući	
	7. Lična invalidnina ili mjesečno lično novčano primanje	
	8. Dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica	
	9. Ortopedski dodatak	
	10. Porodična invalidnina	

Prava porodice sa djecom:	11.Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta
	12.Novčanu pomoć ženi-majci koja nije u radnom odnosu
	13.Dodatak za djecu i mlade sa invaliditetom
Pravo na zdravstvenu zaštitu	
Usluge socijalnog i drugog stručnog rada	

Ovo ministarstvo vrši upravne, stručne i druge poslove utvrđene zakonom, strategijama, akcionim planovima iz nadležnosti Kantona u oblasti socijalne politike, te programom rada Vlade Zeničko-dobojskog kantona i drugim nadležnim aktima.

S ciljem adekvatne primjene Kantonalnog zakona u oblasti socijalne zaštite, Ministarstvo je tokom 2025. godine, donijelo sljedeće podzakonske akte:

- Uputstvo o načinu usklađivanja novčanih iznosa, trebovanju i isplati novčanih naknada i pomoći za prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, broj: 09-11-4180-1/25 od 12.03.2025. godine;
- Pravilnik o utvrđivanju kriterija za ocjenu i bodovanje prijava za rad javnih kuhinja koje sefinansiraju/sufinansiraju iz sredstava Budžeta Zeničko-dobojskog kantona predviđenih za 2025. godinu, broj: 09-11-4317-1/25 od 25.03.2025. godine.
- Uputstvo o postupku i načinu isplate naknade plaće radniku za vrijeme odsustva s posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta koja se refundira poslodavcu na području Zeničko-dobojskog kantona (Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj: 7/25);
- Pravilnik o kriterijima i bodovanju programa rada i projekata nevladinih organizacija (su)finansiranih iz budžeta Zeničko-dobojskog kantona (Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj: 8/25);
- Pravilnik za odabir projekata posvećenih obilježavanju značajnih datuma iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, koje će se sufinansirati iz sredstava budžeta Zeničko-dobojskog kantona (Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj: 13/25);
- Pravilnik za bodovanje, ocjenu i odabir programa posvećenog obilježavanju dana „Dječija nedjelja“ iz sredstava budžeta Zeničko-dobojskog kantona predviđenih za 2025. godinu (Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj: 14/25);
- Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na dodjelu budžetskih sredstava namijenjenih za gradnju novih objekata i pomoć za obnovu i uređenje centara za socijalni rad na području Zeničko-dobojskog kantona (Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj: 19/25).

U okviru studijsko-analitičkih i stručno operativnih poslova, na prijedlog ovog ministarstva Vlada je prihvatila sljedeće dokumente i to:

- Informaciju o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom u 2024. godini;
- Izvještaj o radu Javne ustanove „Penzionerski dom sa stacionarom“ Zeničko-dobojskog kantona za 2024. godinu;
- Izvještaj o radu Javne ustanove Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona za 2024. godinu.
- Skupština Zeničko-dobojskog kantona donijela Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 4/25).

Pored nevedenog ovo ministarstvo je dalo mišljenje na Prijedlog Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju Zeničko-dobojskog kantona tri mišljenja na federalne propise kako slijedi:

- Nacrtu zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji BiH;
- Prednacrtu Zakona o društvenoj karti Federacije BiH;
- Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji BiH.

Dakle, ministarstvo je kontinuirano učestvovalo u reformskim procesima u predmetnim oblastima u saradnji sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo) i drugim institucijama sa višeg nivoa vlasti, međunarodnim i drugim organizacijama kao i ustanovama/institucijama i nevladinim organizacijama sa područja Zeničko-dobojskog kantona u izradi nove zakonske regulative, te sudjelovalo u izradi strateških, analitičkih i drugih planskih dokumenata u Federaciji BiH.

3. OBLAST SOCIJALNE ZAŠTITE

3.1. Prava iz socijalne zaštite

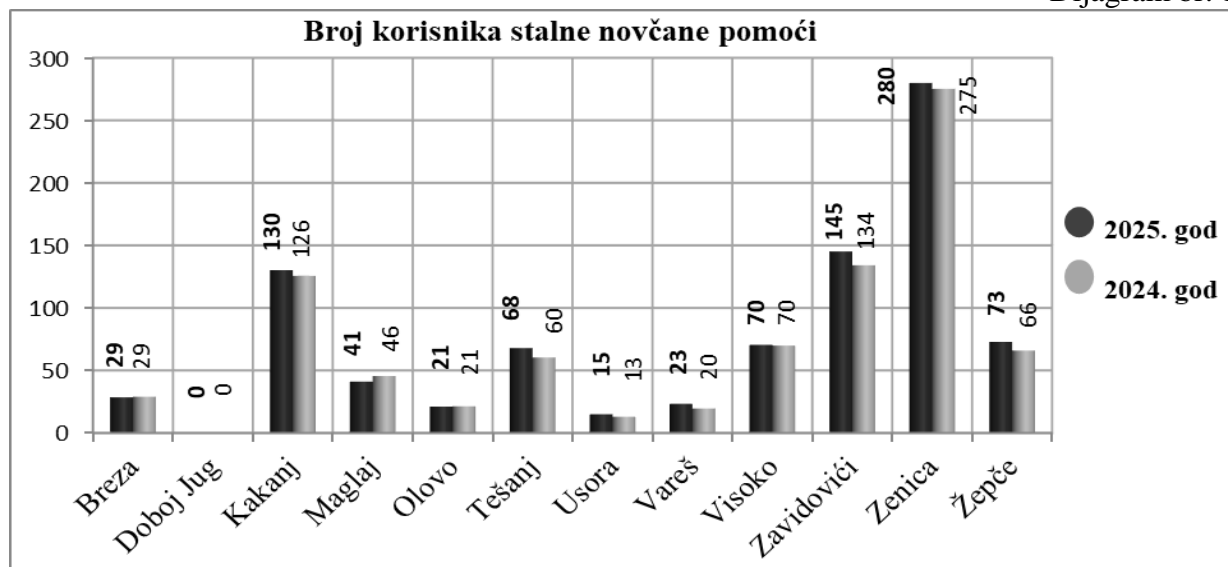
3.1.1. Stalna novčana pomoć

Prema Kantonalnom zakonu, pravo na stalnu novčanu pomoć mogu ostvariti lica koja su nesposobna za rad, odnosno spriječena u ostvarivanju prava na rad, koja nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje i koja nemaju članova porodice niti srodnike koji su po zakonu obavezni da ih izdržavaju ili ako ih imaju da ta lica nisu u mogućnosti da izvršavaju obavezu izdržavanja. Sredstva za stalnu novčanu pomoć obezbjeđuju se i finansiraju u obimu 60% potrebnih sredstava iz Budžeta Kantona, a 40% iz Budžeta gradova/općina.

Pravo na stalnu novčanu pomoć u 2025. godini ostvarilo je 895 korisnik, a iz Budžeta Kantona izdvojena su sredstva u iznosu od 1.331.929,47 KM. Upoređivanjem stanja sa podacima iz 2024. godine, kada je ovo pravo ostvarivalo 859 korisnika, a iz Budžeta Kantona utrošeno 1.163.678,69 KM, možemo konstatovati da je tokom 2025. godine došlo do smanjenja za 36 korisnika prava, odnosno do većeg izdvajanja finansijskih sredstava za 168.250,78 KM ili 14,46%.

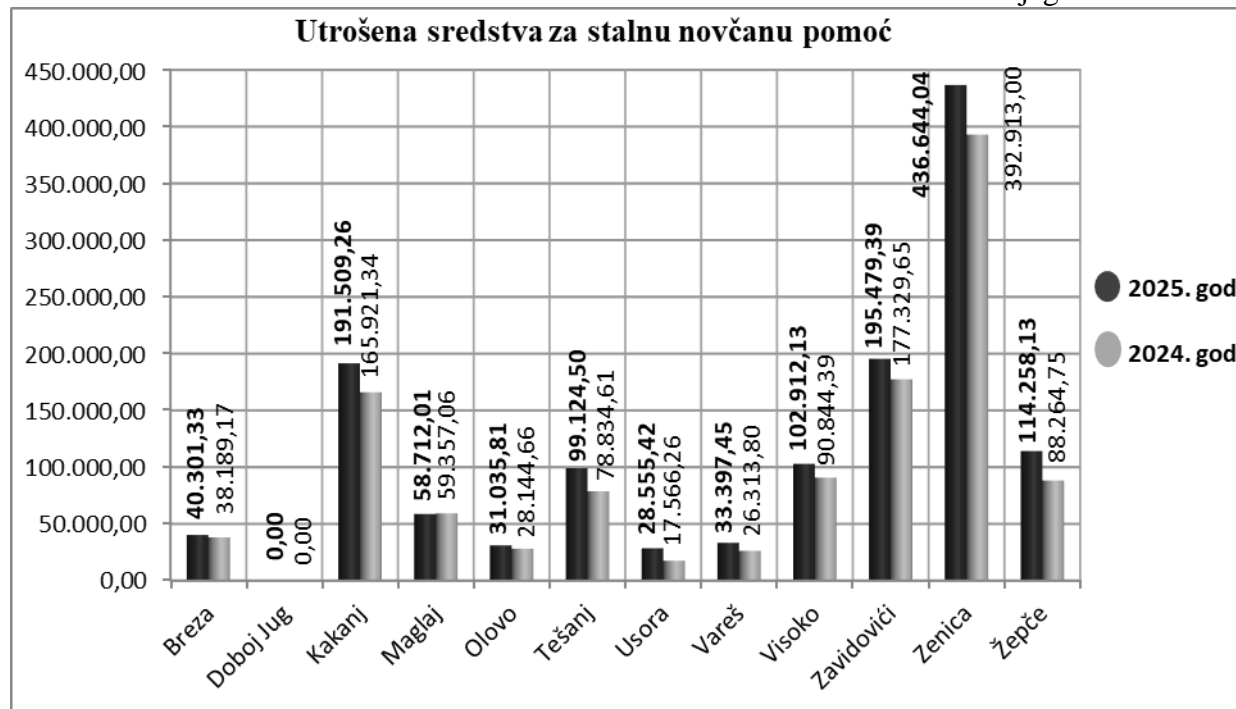
Više uporednih informacija o broju korisnika pomoći je dato u dijagramima br. 1 .

Dijagram br. 1

U dijagramima su prikazani broječni pokazatelji o broju korisnika po gradovima/općinama Zeničko-dobojskog kantona, kao i utrošak dijela 60% finansijskih sredstava koja su isplaćena samo iz Budžeta Kantona. Ukupni podaci o odobrenim sredstvima i broju korisnika po gradovima/općinama Zeničko-dobojskog kantona, predočeni su u tabeli br. 8, na strani broj 20.

Dijagram br. 2

Kantonalmim zakonom je propisano da se jednom godišnje vrši usklađivanje novčanih pomoći ukoliko nisu fiksno utvrđene, sa utvrđenim iznosom prosječne plaće Kantona iz prethodne godine (u daljem tekstu: *prosječna plaća*). S tim u vezi Ministarstvo je uskladilo iznose i donijelo Uputstvo o načinu usklađivanja novčanih iznosa, trebovanju i isplati novčanih naknada i pomoći za prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, broj: 09-11-4180-1/25 od 12.03.2025. godine, koje se primjenjivalo od 01.03.2025. godine.

Za 2025. godinu, naknade i pomoći su isplaćivane prema prosječnoj plaći Kantona u iznosu 1.184,00 KM, što je uticalo na neznatno uvećanje svih naknada i pomoći, s obzirom da su u 2024. godini ove naknade i pomoći utvrđivane prema prosječnoj plaći Kantona u iznosu 1.076,00 KM.

Iznosi uvećanja stalne novčane pomoći su prikazani u tabeli br. 2.

Tabela br. 2

Brojna struktura porodice	Ukupna visina stalne novčane pomoći		Učešće Kantona u iznosu od 60%		Učešće Grada/Općina u iznosu od 40%	
	2025.	2024.	2025.	2024.	2025.	2024.
Jednočlano i dvočlano domaćinstvo	201,28	182,92	120,77	109,75	80,51	73,17
Tročlano domaćinstvo	221,41	201,21	132,85	120,73	88,56	80,48
Četveročlano domaćinstvo	243,55	221,33	146,13	132,80	97,42	88,53
Petočlano domaćinstvo	267,91	243,46	160,75	146,08	107,16	97,38
Šestočlano i veće domaćinstvo	272,32	247,48	163,39	148,49	108,93	98,99

Na području Zeničko-dobojskog kantona, lokalne zajednice su obavezne da finansiraju 40% naknade prava na stalnu novčanu pomoć i shodno mogućnostima mogu da propišu dodatna, proširena prava i povoljnije uslove za ostvarivanje ovog prava. Prema izvještajima

centara/službi, a u skladu sa odlukama lokalnih zajednica: Grada Zenice i Općine Usora, tokom 2025. godine su pod povoljnijim uslovima finansirale pravo na stalnu novčanu pomoć. U gradu Zenica tokom 2025. godine, ovo pravo ostvarilo je u prosjeku 88 korisnika u iznosima pomoći od 226,00 KM i za to je ukupno utrošeno 238.552,36 KM, dok je u općini Usora ovo pravo ostvarilo 6 korisnika u iznosima pomoći od 200,00 KM i u ove svrhe ukupno utrošeno 12.800,00 KM.

Općini Tešanj – za nabavku ogrijeva socijalno ugroženih lica finansirala je za 69 porodica (pojedinačni iznos 579,71 KM), što je ukupno finansirano u iznosu 40.000,00 KM.

Pored dodatnih prava, u skladu sa Kantonalnim zakonom svi gradovi/općine finansiraju troškove dženaze/sahrane ili ukopa za korisnike stalne novčane pomoći.

Također, na osnovu tačke II Odluke Vlade Federacije BiH o subvencioniranju potrošnje električne energije, broj: 754/2011 od 19.07.2011. godine, svi korisnici stalne novčane pomoći sa područja Zeničko-dobojskog kantona ostvaruju pravo na subvenciju električne energije iz Budžeta Federacije BiH.

3.1.2. Privremena i jednokratna novčana pomoć

Privremena i jednokratna novčana pomoć priznaje se licima ili porodicama koje se nađu u stanju socijalne potrebe usljed okolnosti propisanih Kantonalnim zakonom. Lica i porodice mogu ostvariti prava na ovu materijalnu pomoć ukoliko im prihvodi u domaćinstvu ne prelaze iznos minimalne penzije, odnosno ako u domaćinstvu sa većim primanjima mjesečni prihodi po članu domaćinstva ne prelaze iznos od 15% prosječne plaće Kantona. Odobravanjem navedenih pomoći postižu se pozitivni efekti, jer se u skladu sa načelima blagovremenosti i efikasnosti ublažavaju, prevazilaze ili otklanjaju stanja socijalne potrebe pojedinca i porodice, odnosno centri/službe putem stručnih timova procjenjuju i nastoje preventivno djelovati na funkcionisanje i ublažavanje stanja socijalne potrebe pojedinaca i porodica u lokalnoj zajednici. U 2025. godini, sredstva za privremene i jednokratne novčane pomoći svim centrima/službama su odobrena Odlukom Vlade Kantona, broj: 02-11-55/24 od 21.03.2025. godine, u ukupnom iznosu od 280.000,00 KM, što je više za 30.000,00 KM u odnosu na odobrena sredstva u 2024. godini. Prema dostavljenim izvještajima utrošena su sva sredstva. Centri/službe su odobraval pomoć na osnovu podnesenih zahtjeva i procjena stručnih timova u centrima/službama za odobravanja predmetnih pomoći. Sumirani podaci iz centara/službi o broju korisnika privremene i jednokratne pomoći pokazuju da je pomoć u 2025. godini ostvarilo 1.715 korisnik. Upoređivanjem podataka iz izvještaja o namjenskom utrošku sredstava, sa podacima iz 2024. godine kada je predmetno pravo ostvarilo 1.195 korisnika, možemo konstatovati da je pravo na privremenu i jednokratnu pomoć ostvarilo više 520 korisnika.

Podaci o odobrenim sredstvima i broju korisnika po gradovima/općinama Kantona, predočeni su u tabeli br. 8, na strani broj 20.

Prema dostavljenim podacima, a u skladu sa gradskim/općinskim odlukama putem centara/službi za korisnike privremene i jednokratne novčane pomoći u 2024. godini, dodatna sredstva su izdvojile lokalne zajednice, i to, kako slijedi:

- Općina Tešanj - finansirala je jednokratne novčane pomoći u iznosima 100,00 do 200,00 KM za 1.137 osoba u stanju socijalne potrebe i u ove svrhe utrošila 99.041,96 KM, zatim jednokratne pomoći od 300,00 KM do 1.000,00 KM za 62 bolesne djece i pomoć za 68 starijih bolesnih osoba za što je utrošeno ukupno 69.900,00 KM. Sveukupno je utrošeno 168.941,96 KM;

- Općina Doboj Jug – finansirala je jednokratne novčane i druge materijalne pomoći licima u stanju socijalne potrebe za 38 korisnik u iznosu od 200,00 do 600,00 KM, te je u ove namjene ukupno isplaćeno 3.900,00 KM.
- Općina Breza – finansirala je jednokratne novčane pomoći u iznosu od 100,00 do 400,00 KM za 195 osoba u stanju socijalne potrebe, višečlana domaćinstva sa minimalnim prihodima, osobe oboljelu od karcinoma, djecu sa poteškoćama u razvoju, penzionere do minimalne penzije i djecu oboljelu od dijabetesa TIP-1. Sveukupno u ove svrhe isplaćeno je 51.866,40 KM
- Općina Olovo – finansirala je jednokratne novčane pomoći za 153 osobe u stanju socijalne potrebe iz svih kategorija, u iznosima pomoći od 100,00 KM do 2.000,00 KM, za što je isplaćeno ukupno 44.133,89 KM;
- Grad Zenica – pravo na jednokratnu novčanu pomoć za socijalno ugrožena lica i porodice ostvarilo je 1189 korisnika, kojima je ukupno isplaćeno 29.880,00 KM KM;
- Grad Visoko – pravo na povremenu pomoć za lica koja se nađu u stanju socijalne potrebe, u slučaju bolesti, skupocijeni lijekovi, iznenadni nesretni slučajevi ostvarilo je 95 korisnika, u iznosu od 100,00KM do 300,00 KM, i ukupno je isplaćeno 34.462,47 KM. Zatim, novčanu pomoć u iznosu do 500,00 KM za 68 djece sa teškoćama u razvoju i invaliditetom, za što je ukupno je isplaćeno 34.000,00 KM;
- Općina Vareš – finansirala je jednokratne novčane pomoći u iznosu od 100,00 KM za 20 osoba i porodice u stanju socijalne potrebe, kojima je usljed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite, te u ove svrhe ukupno izdvojila 2.000,00 KM.

3.1.3. Pravo na refundaciju troškova medicinskog vještačenja

U skladu sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom („Službene novine Federacije BiH“, broj: 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 40/18 i 16/23, u daljem tekstu: *Federalni zakon*) obaveza svih kantona je da finansiraju pravo na refundaciju troškova medicinskog vještačenja za osobe kojima je utvrđena visina invaliditeta od 90% ili 100%. Na području Zeničko-dobojskog kantona ovo pravo se ostvaruje u skladu sa Uputstvom Ministarstva o postupku priznavanja nadoknade troškova medicinskog vještačenja u prvom stepenu, broj: 09-37-21153/15 od 30.11.2015. godine.

Refundacija troškova medicinskog vještačenja na Institutu za medicinsko vještačenje po obradi jednog korisnika iznosila je 102,96 KM, a u kućnoj posjeti 154,44 KM. U 2025. godini pravo na refundaciju troškova ostvarilo je 450 korisnika i utrošeno 62.826,63 KM, dok je u 2024. godini ovo pravo ostvarilo 467 korisnika i utrošeno 66.515,05 KM. Dakle, u 2025. godini, navedeno pravo u odnosu na 2024. godinu, ostvarilo je manje za 17 korisnik i utrošeno manje sredstava za 3.688,42 KM ili 5,55%. Podaci o odobrenim sredstvima i broju korisnika po gradovima/općinama Kantona, predočeni su u tabeli br. 8, na strani broj 20.

3.1.4. Osposobljavanje za samostalan život i rad

Pravo na osposobljavanje za samostalan život i rad ostvaruju djeca i mlade osobe sa poteškoćama u psihofizičkom razvoju, i to:

- do navršenih 15 godina života kroz osnovno obrazovanje i odgoj u ustanovama namjenjenim djeci sa smetnjama u psihofizičkom razvoju ili u posebnim odgojnim grupama odgovarajućih ustanova za osnovno obrazovanje;

- do navršenih 18 godina života ukoliko zbog psihofizičkih sposobnosti nisu bili u stanju završiti osposobljavanje za samostalan život i rad u predviđenom roku;
- ukoliko nastavljaju osposobljavanje i rad u srednjoj školi gdje se ostvaruju stručni, posebno prilagođeni programi za obrazovanje djece sa smetnjama u fizičkom ili psihičkom razvoju, te
- poslije navršene 21. godine života, ukoliko je to pravo uspostavljeno do navršene 21. godine života.

Dijete ili mlada osoba, koja se radi osposobljavanja za samostalan život i rad upućuje izvan mjesta prebivališta, odnosno boravišta, u skladu sa uslovima i kriterijima utvrđenim Kantonalnim zakonom, ima pravo na pokriće troškova smještaja, prehrane i prijevoza. Prijevoz do obrazovne institucije može ostvariti dijete ili mlada osoba a po potrebi i roditelj/pratilac, u visini cijene mjesečne vozne karte za prijevoz autobusom u javnom saobraćaju, ukoliko se ne nalazi na internatskom ili porodičnom smještaju.

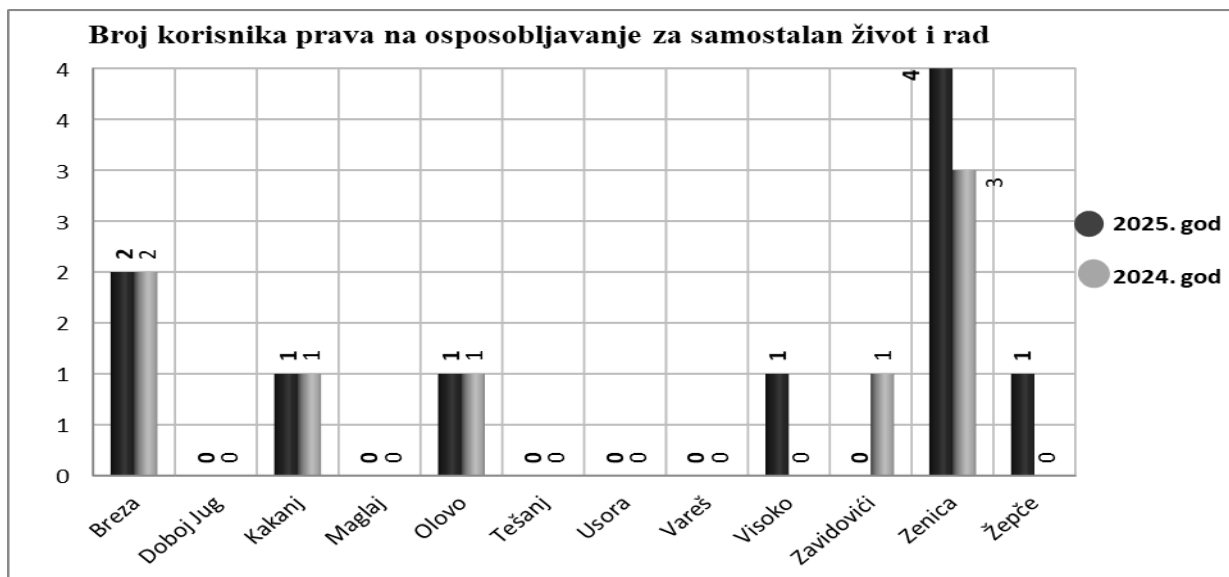
Podaci o broju korisnika internatskog smještaja i prijevoza, prema mjestu prebivališta korisnika i boravka u ustanovi, dati su u tabeli br. 3.

Tabela br. 3.

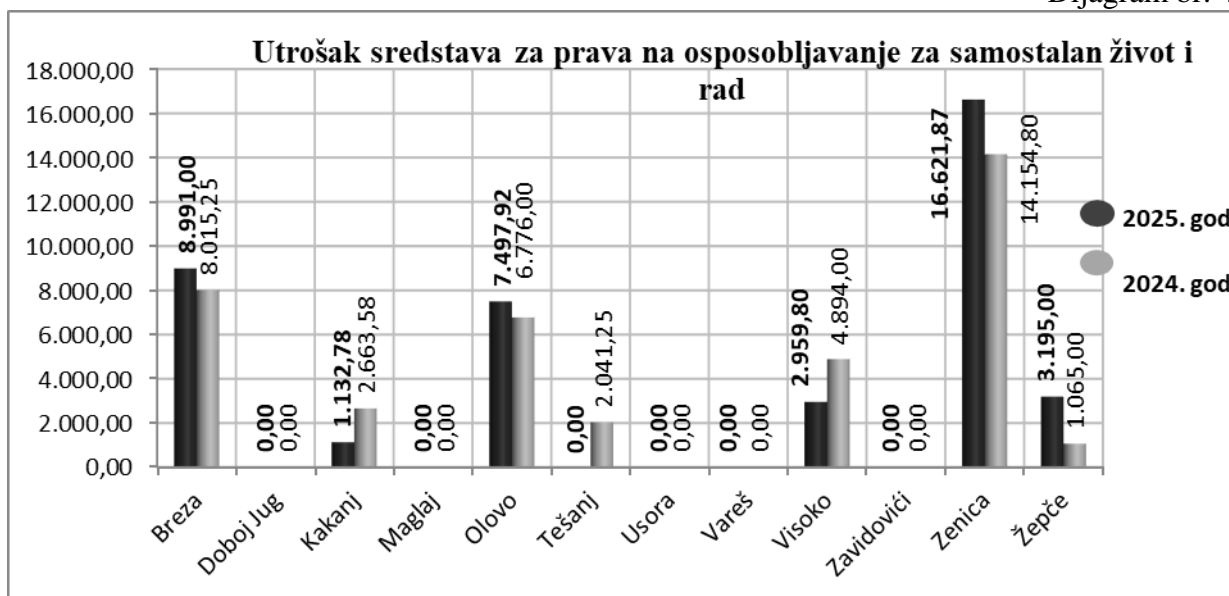
Redni broj	SOCIJALNE USTANOVE	OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA													
		godina	Breza	Dobo j Jug	Kaka nj	Magl aj	Olov o	Teša nj	Usor a	Vareš	Visok o	Zavid ovići	Zenic a	Žepč e	UKU PNO
1	Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo	2024.g	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
		2025.g	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
2	JU Centar za slijepu i slabovidnu djecu Sarajevo	2024.g	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
		2025.g	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
3	Zavod za specijalno obrazovanje i vaspitanje Mjedenica	2024.g	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
		2025.g	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
4	Centar za obrazovanje, vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora Tuzla	2024.g	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025.g	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Đački dom Zenica	2024.g	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
		2025.g	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	4
6	Prijevoz	2024.g	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2
		2025.g	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	3
UKUPNO		2024.g	2	0	1	0	1	0	0	0	0	0	4	0	8
UKUPNO		2025.g	2	0	1	0	1	0	0	0	1	0	4	1	10

Pravo na internatski smještaj u ustanovama za osposobljavanje za život i rad u 2025. godini, ostvarivalo je troje djece ili mladih osoba ometenih u psiho-fizičkom razvoju, dok su pravo na prijevoz do obrazovne institucije ostvarila tri korisnika, i to po jedan korisnik iz Kakanja i Olova i Visokog. Za finansiranje ukupno ostvarenih 10 prava u 2025. godini iz Budžeta Kantona, utrošeno je 40.398,37 KM, a u 2024. godini za ukupno 8 korisnika ovog prava iz Budžeta Kantona, utrošeno je 39.609,88 KM. Dakle, u 2025. godini više je za 2 korisnika i utrošena su veća sredstava za 788,49 KM ili 1,95%.

Više komparativnih podataka o broju korisnika i potrošnji sredstava, po gradovima /općinama Kantona, može se vidjeti u dijagramima br. 3 i 4.

Dijagram br. 4

Podaci o odobrenim sredstvima i broju korisnika po gradovima/općinama Kantona, predloženi su i u tabeli br. 8, na strani broj 20.

3.1.5. Smještaj u hraniteljsku porodicu

Smještaj u hraniteljsku porodicu mogu ostvariti djeca i odrasla lica kojima je potrebna stalna briga i pomoć radi zadovoljavanja njihovih životnih potreba, a koje ne mogu ostvariti u krugu vlastite porodice ili na drugi način i to pod uslovima propisanim Kantonalnim zakonom i Zakonom o hraniteljstvu u Federaciji BiH („Službenim novinama Federacije BiH”, broj 19/17 i 52/22 – u daljem tekstu: *Zakon o hraniteljstvu*). Kantonalni zakon je usklađen sa odredbama Zakonom o hraniteljstvu u Federaciji BiH i propisuje povoljniji uslovi za finansiranje ili sufinansiranje smještaj u hraniteljsku porodicu srodnika koji je obavezan da izdržava hranjenika. U posljednjim izmjenama i dopunama Kantonalnog zakona, koje su stupile na snagu od 14.05.2024. godine, omogućen je da nezaposleni hranitelj koji brine o djetetu čiji je uzrasta do jedne godine dana, umjesto naknadu za izdržavanje hranjenika može ostvariti pomoć u iznosu 1.000,00 KM, kao što to ostvaruju žene-majke porodilje koja nije u radnom odnosu.

S ciljem stvaranja uslova za adekvatnu primjenu Zakona o hraniteljstvu, a u skladu sa propisanim obavezama, Federalno ministarstvo organizuje edukacije kako profesionalaca iz centara/službi, tako i potencijalnih i postojećih hranitelja. Na osnovu donesenog programa edukacija u Kantona djeluje 5 certificirana trenera/ profesionalaca iz centara za socijalni rad, koji provode edukacije hranitelja prema međunarodno priznatom „PRIDE“ modelu edukacije u oblasti hraniteljstva.

Hraniteljstvo kao alternativni, vaninstitucionalni oblik zbrinjavanja djece i odraslih osoba predstavlja izazov u smislu razvijanja svijesti građana i profesionalaca, motivisanja potencijalnih hranitelja, kao i uspostave i razvoja usluge hraniteljstva na području Kantona.

Članom 30. stav (3) Zakona o hraniteljstvu propisano je da se rješenje o priznavanju prava na smještaj i upućivanje u hraniteljsku porodicu donosi uz prethodno pribavljenu saglasnost kantonalnog ministarstva u pogledu hraniteljske naknade i naknade za izdržavanje hranjenika. Broj izdatih saglasnosti za ostvarivanje prava djece na smještaj u hraniteljsku porodicu u 2025. godini prema gradovima/općinama Kantona naveden je u tabeli br. 4.

Tabela br. 4

Date saglasnosti za smještaj u hraniteljsku porodicu	Breza	Dobij Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Visoko	Vareš	Zavidović	Zenica	Žepče	Ukupno:
- srodnička porodica	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	1	8
- nesrodnička porodica	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Ukupno:	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	5	1	9

Dakle, u svrhu ostvarivanja prava na hraniteljski smještaj date je 9 saglasnosti, i to 8 saglasnosti su bile za smještaj u srodničku porodicu i 1 za smještaj u nesrodničku porodicu.

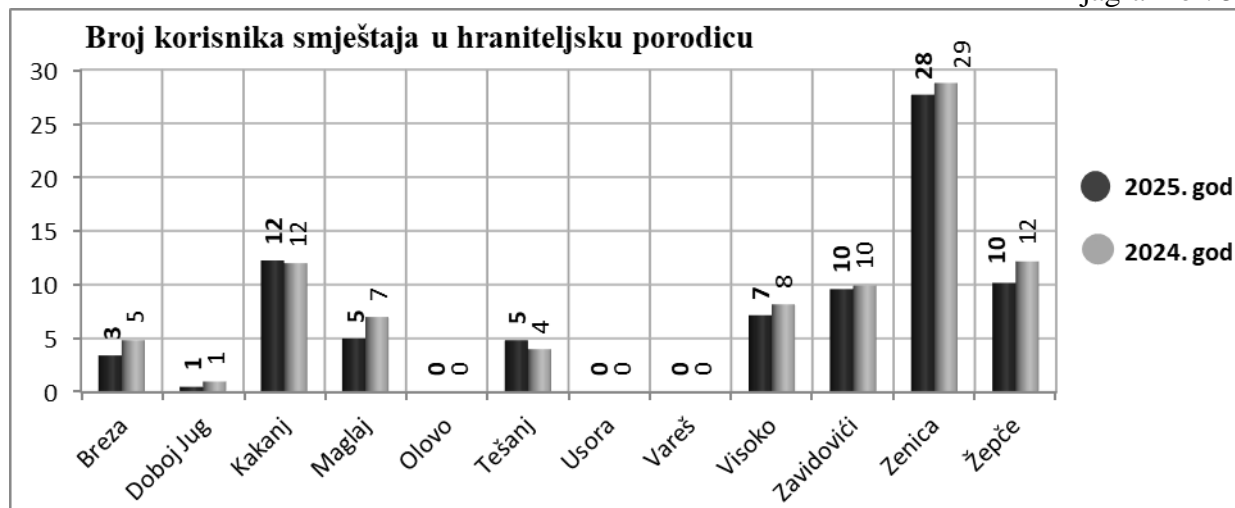
Prema Uputstvu o načinu usklađivanja novčanih iznosa, trebovanju i isplati novčanih naknada i pomoći za prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, broj: 09-11-4180-1/25 od 12.03.2025. godine, odnosno prosječnoj plaći Federacije BiH koja je za 2025. godinu iznosila 1.373,00 KM, utvrđeni su iznosima naknada koji su dati u tabeli br. 5.

Tabela br. 5

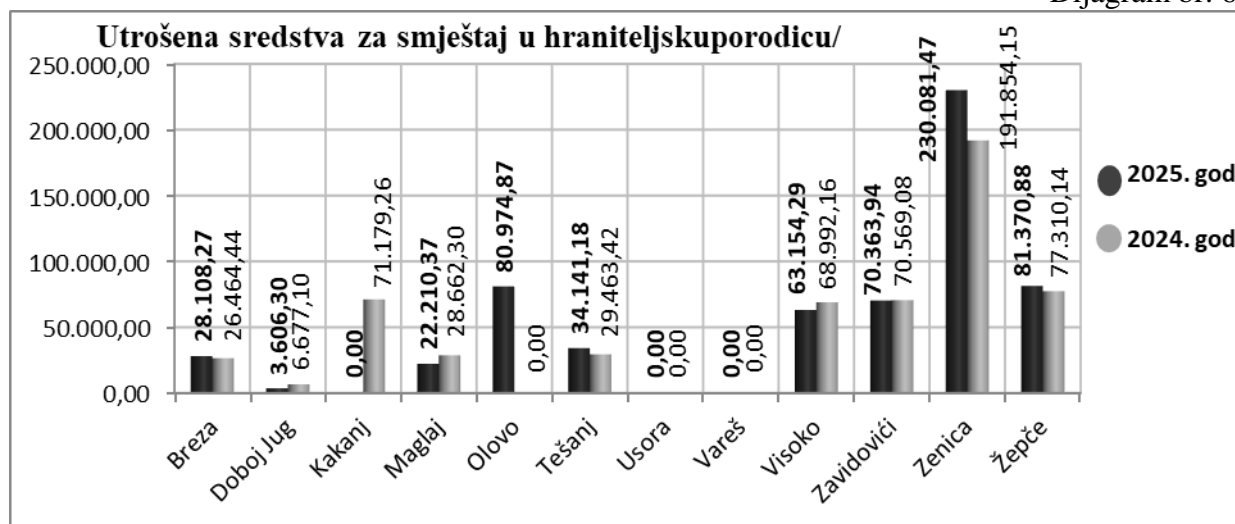
Visina hraniteljske naknade i naknade za izdržavanje hranjenika	Isplata u 2025. godini
1. Naknada za prvog hranjenika u tradicionalnom hraniteljstvu (15%)	197,55 KM
1.1 Uvećana naknada za narednog hranjenika za 15% od iznosa za prvog hranjenika	29,63 KM
2. Naknada za prvog hranjenika u specijalizovanom hraniteljstvu (30%)	411,90 KM
2.1 Uvećana naknada za narednog hranjenika za 30% od iznosa za prvog hranjenika	123,57 KM
3. Naknada za izdržavanje hranjenika u tradicionalnom hraniteljstvu (30%)	411,90 KM
4. Naknada za izdržavanje hranjenika u specijalizovanom hraniteljstvu (50%)	686,50 KM

Više pokazatelja o broju korisnika i utrošenim sredstvima za pravo na smještaj djece i odraslih u drugu porodicu, posmatrano po gradovima/općinama Kantona za 2024. i 2025. godinu, dato je u dijagramima br. 5 i 6.

Dijagram br. 5

Dijagram br. 6

U 2025. godini, ovo pravo je ostvarilo 81 korisnika i za finansiranje naknada iz Budžeta Kantona utrošena su sredstva u iznosu 614.011,57 KM. Poređenjem navedenih podataka sa podacima iz 2024. godine, kada je za 88 korisnika utrošeno 571.172,05 KM, može se konstatovati da je smanjen broj za 7 korisnika te da su utrošena veća finansijska sredstva za 42.839,52 KM ili za 7.50%. Na veće izdvajanje uticao je veći iznos naknada. Podaci o odobrenim sredstvima i broju korisnika po gradovima/općinama Zeničko-dobojskog kantona, predloženi su u tabeli br. 8, na strani broj 20.

3.1.6. Smještaj u ustanove socijalne zaštite

Prema Kantonalnom zakonu, smještaj u ustanovu socijalne zaštite može ostvariti dijete i odraslo lice kojem je potrebna stalna briga i pomoć u zadovoljavanju njihovih životnih potreba, a ne može ih ostvariti u vlastitoj ili drugoj porodici ili na drugi način, pod uslovima i na način predviđen Kantonalnim i Federalnim zakonom. Ovim pravom obezbjeđuje se zbrinjavanje: djece bez roditeljskog staranja, djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, odgojno zanemarene i zapuštene djece, djece žrtava nasilja u porodici, djece sa poremećajima u ponašanju, samohranih nezaposlenih trudnica i samohranih nezaposlenih majki sa djetetom do 12 mjeseci starosti, djece i odraslih sa invaliditetom i teškoćama, lica sa duševnim smetnjama,

starijih lica bez porodičnog staranja u stanju socijalne potrebe i lica koja su ovisna o psihoaktivnim supstancama.

U skladu sa Kantonalnim zakonom, ugovorno su regulisani međusobni odnosi i obaveze o načinu pružanja i finansiranja usluga između Ministarstva i javnih ustanova socijalne-zdravstvene zaštite sa područja Bosne i Hercegovine, uključujući i privatne ustanove socijalne zaštite sa područja Zeničko-dobojskog kantona. S tim u vezi, ovo ministarstvo u kontinuitetu preferira javne i privatne ustanove socijalne zaštite sa područja Kantona za smještaj radi očuvanja veza i održavanja kontakta korisnika sa srodnicima/starateljima, te korištenja i jačanja postojećih resursa u Kantonu.

Na području Kantona, pored centara/službi, djeluju i sljedeće ustanove socijalne zaštite:

- za smještaj djece bez roditeljskog staranja: JU „Dom porodica“ Zenica sa uslugama Prihvatišta za samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti i Prihvatne stanice, te Ustanova za prihvati i odgoj djece „Mala škola“ Vareš;
- za dnevno zbrinjavanje djece sa teškoćama u razvoju i odraslih osoba sa invaliditetom: JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, u čijem sastavu djeluje Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i rane intervencije u Zenici, Stručno tijelo za otkrivanje, procjenu, praćenje i upućivanje djece sa teškoćama u razvoju, te poslovne jedinice, odnosno dnevni centri u Tešnju, Visokom sa odjeljenjem u Zenici i Žepče/Maglaju sa odjeljenjem u Maglaju;
- za stanovanje u lokalnoj zajednici uz stručnu podršku: Ustanova „Sumero centar za podršku osobama sa invaliditetom u zajednici“, Podružnica Zenica koja omogućava stručnu svakodnevnu i kratkotrajnu podršku ili svakodnevnu i intenzivnu podršku ili 24-satnu sveobuhvatnu podršku;
- smještaj starijih osoba u stanju socijalne potrebe i bez porodičnog staranja: JU „Penzionerski dom sa stacionarom“ Zeničko-dobojskog kantona, JU „Dom za stara lica Zenica“ Zenica, Ustanova za smještaj starih i iznemoglih lica „SIRA DOM“ Tešanj, Ustanova za smještaj i njegu starih osoba „Rajkovača&Šušak“ Usora, Ustanova „Centar za zbrinjavanje i njegu starih i iznemoglih lica“ Zenica, Ustanova MINISTRO dom za starije i nemoćne Žepče i Privatna ustanova socijalne zaštite – Dom za starije osobe „Orhideja“ Žepče.

Postupak ostvarivanja prava na smještaj u ustanove socijalne zaštite provode centri/službe socijalne zaštite i na isti ovo ministarstvo daje saglasnost za smještaj. U postupanju Ministarstvo od centara/službi traži da predhodno razmotre i iskoriste resurse za ostanak lica u porodičnom okruženju, hraniteljskoj porodici i lokalnoj zajednici. Zatim da se provode aktivnosti u skladu sa Akcionim planom za provedbu Strategije deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite u Federaciji BiH kako bi se unaprijedili uslovi za razvoj sistema socijalne zaštite kojim će se osigurati poboljšanje kvaliteta života, nediskriminacija, zaštita ljudskih prava i sloboda za sve korisnike socijalne zaštite kroz tranziciju institucionalne brige na pružanju socijalnih usluga i brigu u zajednici. I pored poduzetih aktivnosti i dalje je prisutna potreba za institucionalnim smještajem korisnika usljed nedovoljno razvijenih drugih usluga alternativne brige u lokalnim zajednicama, nedovoljne međusektorske saradnje i stručne podrške ustanova i institucija koje djeluju u oblasti zdravstva i pravosuđa na nivou lokalnih zajednica, kao i nedovoljne odgovornosti srodnika/ staratelja.

Ova postupanja su bliže precizirana u Instrukciji o postupku ostvarivanja prava na smještaj lica u ustanove socijalne zaštite, broj: 09-35-12695-4-16/17 od 12.05.2020. godine, gdje se naglašava obaveznost preduzimanja predhodnih radnji i iskorištavanja postojećih resursa radi preveniranja eventualnog institucionalnog smještaja, te se i dalje primjenjuje praksa izdavanja

saglasnosti za privremeni smještaj u ustanove socijalne zaštite, posebno kada su u pitanju djeca bez roditeljskog staranja, osobe sa invaliditetom i osobe sa duševnim oboljenjima.

Dakle, nakon utvrđivanja stvarnog činjeničnog stanja i utvrđivanja nemogućnosti ostanka lica u stanju socijalne potrebe u porodici ili lokalnoj zajednici, odnosno u slučajevima kada će se ostvareno pravo djelimično ili u potpunosti finansirati iz Budžeta Kantona, prvostepeni organi podnose zahtjev za izdavanje saglasnost Ministarstva za: smještaj u ustanovu socijalne zaštite, smještaj u hraniteljsku porodicu, smještaj u terapijske zajednice, smještaj u ustanove radi osposobljavanja za život i rad, te za plaćanje troškova sahrane/dženaze korisnika smještaja u ustanovi socijalne zaštite.

Prema podacima Ministarstva, u 2025. godini izdato je 371 saglasnosti, a detaljni podaci su prikazani u tabeli br. 6.

Tabela br. 6

Općina/ grad	Ukupan broj izdatih saglasnosti	pregled za izdate saglasnosti										
		mldb. lica	odrasla lica	Gender		privremene saglasnosti za smještaj u ustanovu	Ustanova Sumero	prihvatište	hraniteljstvo	osposobljavanje	terapijska zajednica	sahrana/dženaza
				M	Ž							
Breza	25	8	17	10	15	24	0	0	1	0	0	0
Doboj												
Jug	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Kakanj	19	5	14	9	10	16	1	0	2	0	0	0
Maglaj	21	0	21	14	7	21	0	0	0	0	0	0
Olovo	18	2	16	11	7	15	0	0	0	1	0	2
Tešanj	15	1	14	8	7	14	0	0	0	0	0	1
Usora	2	0	2	1	1	2	0	0	0	0	0	0
Vareš	24	0	24	8	16	22	0	0	0	0	0	2
Visoko	54	5	49	23	31	48	2	0	0	2	0	2
Zavidovići	32	4	28	15	17	26	3	0	0	0	0	3
Zenica	106	1 5	91	64	42	81	4	0	5	1	0	15
Žepče	54	1	53	29	25	49	0	0	1	0	0	4
Ukupno:	371	4 1	330	192	179	319	10	0	9	4	0	29

Tokom 2025. godine, ovo ministarstvo je izvršavalo obavezu sufinansiranja ili finansiranja troškova smještaja u prosjeku za 584 korisnika u 19 ustanova socijalne zaštite na području BiH. U ovim postupcima je evidentna konstantna fluktuacija korisnika u pogledu novog smještaja i premještaja u drugu ustanovu, odnosno prekida smještaja usljed smrti, napuštanja ustanove ili zbog usvojenja, te premještaja u hraniteljske porodice, na osnovu čega je data navedene 371 saglasnost. Za smještaj u Ustanovu „Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“ Podružnica Zenica data je saglasnost za 10 osoba. Saglasnost na smještaj djece brz roditeljskog staranja ili adekvatne porodične brige data je za 24 djece ili mladih osoba u JU „Dom porodicu“ Zenica i jedna saglasnost za Dječije selo "SELO MIRA" Lukavac - Turija. Saglasnost na ime finansiranja troškova sahrane ili dženaze u ovoj godini je odobrena za 29 osobe.

Na području Zeničko-dobojskog kantona djeluje 6 ustanova socijalne zaštite gdje se na smještaju u 2025. godini nalazilo 219 korisnika. Pored smještaja u ustanove, na području Zeničko-dobojskog kantona 352 korisnik je uključen u usluge JU Centar za djecu i odrasle osobe sa teškoćama u razvoju Zeničko-dobojskog kantona, i to 177 korisnika u rani podsticaj

razvoja i ranu intervenciju i 175 korisnika dnevnog zbrinjavanja. Više podataka o broju korisnika i utrošku budžetskih sredstava za smještaj korisnika u ustanove socijalne zaštite na godišnjem nivou za period 2023.-2025. godina je prikazano u tabeli br. 7.

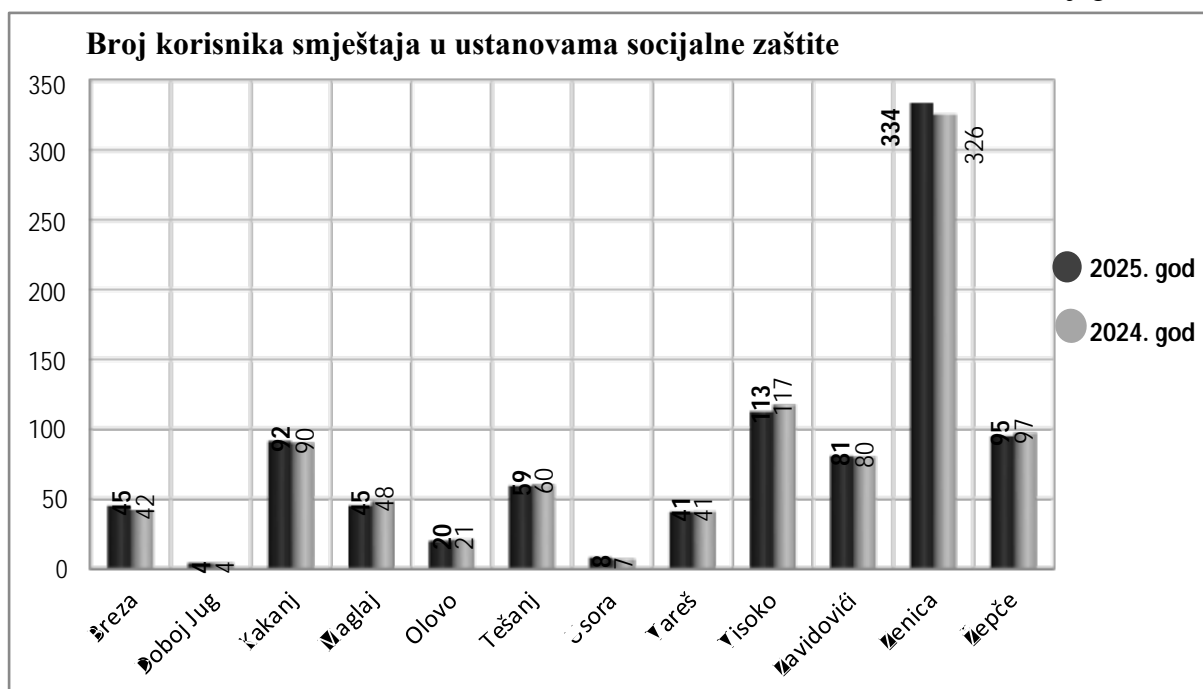
Tabela br. 7

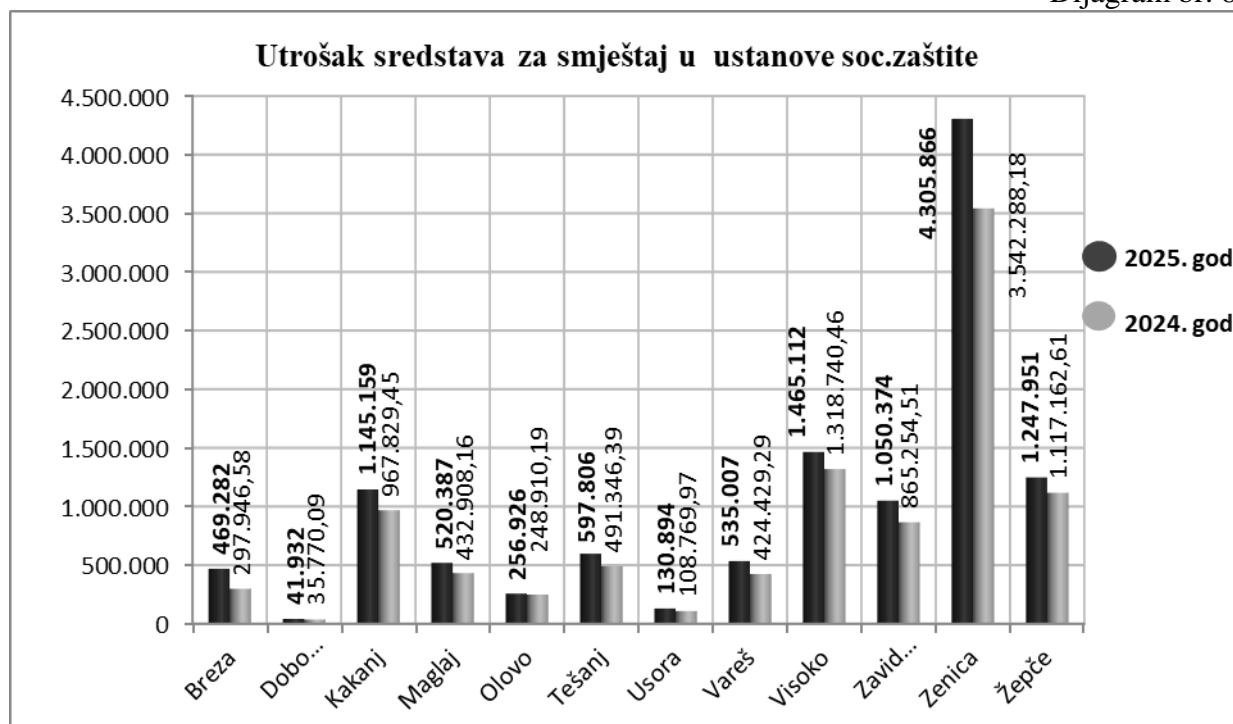
R.br.	USTANOVE SOCIJALNE ZAŠTITE		Ukupno za socijalne ustanove 2025	Ukupno za socijalne ustanove 2024	Ukupno za socijalne ustanove 2023
1	Penzionerski dom sa stacionarom	broj	69	71	71
		KM	1.120.022,55	841.282,10	699.404,39
2	JU Dom za stara lica Zenica	broj	19	19	20
		KM	238.478,58	181.110,90	155.465,75
3	"Naš dom" d.o.o. Travnik	broj	9	10	11
		KM	109.988,06	116.452,93	70.049,69
4	Centar za zbrinjavanje i njegu starih i iznemoglih lica Zenica	broj	23	22	17
		KM	302.448,00	225.800,00	184.979,00
5	Ustanova "Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici"	broj	45	46	48
		KM	754.034,49	532.648,21	549.340,27
6	Zavod za zbrinjavanje MI djece i omladine Pazarić	broj	57	60	62
		KM	975.011,57	912.067,18	763.969,44
7	Zavod za zbrinjavanje MIL - Drin	broj	162	157	154
		KM	2.608.752,45	2.256.602,18	1.920.761,54
8	Zavod za zbrinjavanje MI osoba Bakovići	broj	104	102	106
		KM	1.597.756,53	1.402.532,84	1.170.075,82
9	JU Dom za lica s invaliditetom Višegrad	broj	1	1	1
		KM	12.927,09	9.153,60	9.153,60
10	JU Dom za lica s invaliditetom Prijedor	broj	1	1	1
		KM	13.912,52	12.309,60	9.969,60
11	Zavod za liječenje "Jakeš" Modriča	broj	0	0	1
		KM	0,00	1.226,00	6.921,00
12	JU "Dom-porodica" Zenica	broj	57	58	63
		KM	1.070.000,00	965.000,00	928.000,00
13	"Mala škola" Vareš	broj	6	6	4
		KM	49.538,88	58.724,38	34.925,96
14	Zavod za vaspitanje muške djece i omladine Sarajevo	broj	4	2	1
		KM	57.533,00	15.050,00	11.760,00
15	Edukacijsko-rehabilitacijski Centar DUGA Novi Travnik	broj	1	1	1
		KM	13.318,00	11.712,00	11.712,00
16	SOS Kinderdorf Sarajevo	broj	3	5	7
		KM	41.000,00	55.164,00	25.237,80
17	Međunarodni forum solidarnosti EMMAUS	broj	14	9	4
		KM	203.073,11	105.430,81	49.050,46
18	FONDACIJA "SELO MIRA"	broj	4	7	10

	Lukavac - Turija	KM	41.525,00	68.907,00	72.509,00
19	JU Dječiji dom Mostar	broj	0	1	1
		KM	0,00	2.496,00	4.992,00
20	Centar za odvikavanje od ovisnosti „Marjanovac“	broj	2	1	2
		KM	16867,00	10.935,15	6840
21	Centar za odvikavanje od ovisnosti „Smoluća“ Lukavac	broj	2	3	4
		KM	10.510,00	22.750,00	19.868,00
UKUPNO USTANOVE		broj	584	582	589
		KM	9.236.697	7.807.355	6.704.985
Odjeljenje rani podsticaj razvoja i rana intervencija		broj	177	177	168
DC Maglaj Žepče		broj	64	64	73
DC Visoko		broj	67	67	66
DC Tešanj		broj	44	44	44
JU Centar za djecu i odrasle sa teškoćama u razvoju ZDK		sum	352	352	351
		KM	2.529.999,92	2.044.001,01	1.682.000,00
Ukupno za ustanove u ZDK		broj	571	574	574
		KM	6.064.697,42	4.848.741,60	4.234.298,37
Ukupno sve ustanove i JU Centar za djecu i odrasle sa teškoćama u razvoju ZDK		broj	936	934	940
		KM	11.766.696,75	9.851.355,89	8.386.985,32

U narednim dijagramima br. 7 i 8, navedeni su uporedni pokazatelji o broju korisnika prava na smještaj u ustanove socijalne zaštite, kao i utrošena sredstva po gradovima/općinama Kantona.

Dijagram br. 7

Za finansiranje i sufinansiranje smještaja u ustanove socijalne zaštite, usluga ranog podsticaja razvoja i rane intervencije i dnevnog zbrinjavanja, te terapijske zajednice kojih je u prosjeku bilo 936 korisnika u 2024. godini utrošeno je 11.766.696,75 KM, dok je po istom osnovu u 2024. godini utrošeno 9.851.356 KM za oko 934 korisnika. Uporedni podaci ukazuju da je broj korisnika u 2025. godini bio veći za 3 korisnika, te da je došlo do utroška većeg iznosa budžetskih sredstava za 1.915.340,86 KM ili 19,44%.

Podaci o broju zbrinutih korisnika sa područja gradova/općina Kantona u ustanove socijalne zaštite prikazani su u tabeli br. 8. na strani broj 20.

U nastavku izdvajamo informacije o drugim aktivnostima koje su putem Ministarstva provedene, a u vezi su sa smještajem osoba u ustanove socijalne zaštite sa području Kantona:

- Kontinuirano se ostvaruje saradnja sa ustanovama, institucijama i organizacijama civilnog društva na svim nivoima s ciljem provedbe zakonskih i podzakonskih akata, te provedbe strateških i operativnih dokumenata.
- Kontinuirano izvještavanje i dostava podataka i informacija traženih od strane Federalnog ministarstva rada i socijalne politike:
 - Informaciju o stanju, problemima i radu ustanova socijalne zaštite na području Zeničko-dobojskog kantona za 2025.godinu,
 - Podatke o usvojenju i starateljstvu na Zeničko-dobojskom kantonu za 2025. godinu;
 - Podatke o ustanovama, resursima i broju korisnika smještaja u ustanovama socijalne zaštite na području Zeničko-dobojskog kantona za 2025.godinu.
- I dalje je aktuelna problematika smještaja osoba s duševnim smetnjama vezano za aktuelne presude za ljudska prava u predmetu Hadžimejlić Zuhra i drugi protiv Bosne i Hercegovine. Zatim, oko smještaja mladih sa poremećajem u ponašanju i kombinovanim smetnjama.
- Prema podacima centara/službi, u izvještajnom periodu su bila dva usvojenja, dok je u centrima/službama evidentirano 149 osobe - potencijalnih usvojitelja. Ovaj vid zaštite djece bez roditeljskog staranja nedovoljno je iskorišten usljed neispunjavanja uslova za prethodno pokretanje postupka usvojenja, najčešće jer jedan ili oba roditelja nisu dali pristanak ili roditeljima nije oduzeto roditeljsko pravo usljed neadekvatne brige o djetetu. Sve ovo za posljedicu ima da većina djece bez roditeljskog staranja odrasta u institucionalnom

smještaju, jer se u većini slučajeva ne izriču ili ne izvršavaju sankcije koje su često i neadekvatne prema roditeljima koji izbjegavaju da izvršavaju roditeljsku dužnost prema djeci. Na ovu situaciju bitno utiče i činjenica da ne djeluje inspektorat za socijalnu zaštitu i zaštitu porodice sa djecom na nivou Federacije BiH, odnosno ne vrši se inspeksijski nadzor nad primjenom Porodičnog zakona Federacije BiH. Zbog svega navedenog, u prevenciji razdvajanja djece od porodice neophodno je jačanje socijalnih mreža i međusektorske saradnje u lokalnim zajednicama sa fokusom na praćenje i pružanje podrške i pomoći djeci čiji roditelji u određenom periodu nisu u mogućnosti da izvršavaju roditeljsku dužnost usljed bolesti i teške materijalne situacije. Bolja saradnja i podrška posebno se usmjerava prema djeca sa teškoćama u razvoju koja imaju potrebu za alternativnim vidovima zbrinjavanja, jer se potencijalni usvojitelji ili hranitelji u praksi vrlo rijetko odlučuju da preuzmu brigu o ovoj djeci.

- Ministarstvo pruža kontinuiranu podršku i saradnju ustanovama sa ciljem unapređenja usluga smještaja u ustanovama socijalne zaštite, stanovanja osoba s invaliditetom u lokalnim zajednicama uz podršku, te ranog poticaja razvoja i dnevnog zbrinjavanja za djecu i odrasle osobe sa invaliditetom.
- U izvještajnom periodu Ministarstvo je vršilo redovne mjesečne uplate planiranih budžetskih sredstava za JU Centar za djecu i odrasle osobe sa teškoćama u razvoju Zeničko-dobojskog kantona, koja je (uključujući Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i rane intervencije u Zenici, te u poslovnim jedinicama, odnosno dnevnim centrima Visoko sa ispostavom u Zenici, Tešanj i Žepče/Maglaj sa ispostavom u Maglaju) omogućila stručne usluge rane intervencije i poticaja razvoja te dnevnog zbrinjavanja za 352 korisnika i njihove porodice, kako u prostorijama ustanove i navedenih poslovnih jedinica, tako i na terenu kroz rad mobilnog tima. Pri ovoj ustanovi djeluje i Stručno tijelo za procjenu djece sa teškoćama u razvoju koje je u decembru 2025. godine u obradu zaprimilo 510 zahtjeva.
- Kako bi se osiguralo funkcionisanje ustanove iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona su uplaćena sredstva u iznosu od 2.530.000 KM, čime su omogućene besplatne stručne i druge usluge za korisnike ove ustanove sa područja Zeničko-dobojskog kantona.
- Ministarstvo je na osnovu poslaničke inicijative zastupnika Bulajić Gorana, u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona, tokom 2025. godine izradilo Analizu razvoja socijalnih usluga za osobe s teškoćama u Zeničko-dobojskom kantonu, te u izradilo Analizu u saradnji sa predstavnicima JU Centar za osobe sa teškoćama i predstavnicima nevladinih organizacija roditelja djece s teškoćama u razvoju. Ovu Analizu je usvojila Vlada Zeničko-dobojskog kantona Zaključkom broj: 02-31-1906/26 od 30.01.2026. godine.
- Ministarstvo je i dalje ostvarivalo uspješnu saradnju sa Ustanovom „Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici-Podružnica Zenica“, te je u 2025. godini finansiralo i sufinansiralo smještaj u prosjeku za 45 korisnika u 17 stambenih jedinica na području grada Zenica i općine Kakanj. Ova podrška ima za cilj osposobljavanje korisnika za samostalan život i socijalno uključivanje u lokalnoj zajednici. Stručna podrška podrazumijeva svakodnevnu i kratkotrajnu podršku ili svakodnevnu i intenzivnu podršku ili 24-satnu sveobuhvatnu podršku.
- Predstavnici Ministarstva i javnih i drugih ustanova socijalne zaštite sa područja Zeničko-dobojskog kantona su i u ovoj godini učestvovali na događajima (lično ili online putem) kao što su: konferencije, javne rasprave, okrugli stolovi, edukacije i slično, u naktivnostima radnih grupa i koordinacionih tijela u domenu ove oblasti.

Pregled broja korisnika sa Zeničko-dobojskog kantona i utroška sredstava za smještaj u ustanove i druga prava iz socijalne zaštite u 2025. godini

Tabela br. 8

Redni broj	PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE	OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA													
		Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO	
1	Stalna novčana pomoć, broj priznatih prava	broj	29	0	130	41	21	68	15	23	70	145	280	73	895
		KM	40.301,33	0,00	191.509,26	58.712,01	31.035,81	99.124,50	28.555,42	33.397,45	102.912,13	195.479,39	436.644,04	114.258,13	1.331.929,47
2	Jednokratne novčane pomoći	broj													0
		KM	15.939,84	10.859,52	27.130,88	16.280,32	15.939,84	28.833,28	12.212,48	15.939,84	30.356,48	17.472,00	68.687,36	20.348,16	280.000,00
3	Hraniteljstvo	broj	3	1	12	5	0	5	0	0	7	10	28	10	81
		KM	28.108,27	3.606,30	0,00	22.210,37	80.974,87	34.141,18	0,00	0,00	63.154,29	70.363,94	230.081,47	81.370,88	614.011,57
4	Smještaj u ustanove socijalne zaštite	broj	45	4	92	45	20	59	8	41	113	80,75	334	95	936
		KM	469.281,74	41.932,50	1.145.158,74	520.387,28	256.926,19	597.806,24	130.894,17	535.007,38	1.465.111,52	1.050.374,04	4.305.866,15	1.247.950,79	11.766.696,75
5	Osposobljavanje za samostalan život i rad	broj	2	0	1	0	1	0	0	0	1	0	4	1	10
		KM	8.991,00	0,00	1.132,78	0,00	7.497,92	0,00	0,00	0,00	2.959,80	0,00	16.621,87	3.195,00	40.398,37
UKUPNO		broj	79	5	235	91	42	132	23	64	191	235	644	179	1.921
		KM	562.622	56.398	1.364.932	617.590	392.375	759.905	171.662	584.345	1.664.494	1.333.689	5.057.901	1.467.123	14.033.036

3.1.7. Kućna njega i pomoć u kući

Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući ima osoba kojoj je zbog privremenih promjena u zdravstvenom stanju ili tjelesnom oštećenju, potrebna kućna njega i pomoć u kući, ukoliko je potpuno nesposobno za samostalan rad i privređivanje, da je starija od 65 godina (muškarac), odnosno 60 godina (žena) i osoba sa trajnim smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju, a koja nije u stanju da se sama stara o sebi. Ovo pravo proizilazi iz Kantonalnog zakona gdje su propisani bliži uvjeti. Ovu uslugu obezbjeđuje i finansira grad/općina, a realizuje se angažovanjem udruženja, pravnog ili fizičkog lica za pružanje usluge kućne njege i pomoći u kući, ukoliko posjeduje iskustvo, te materijalne i kadrovske kapacitete.

Značaj ostvarivanja ovog prava za građane, ogleda se u omogućavanju blagovremene i kontinuirane usluge u kućnom i humanijem okruženju korisnika, odnosno boravku u lokalnoj zajednici i iskorištavanju postojećih kapaciteta i resursa korisnika i lokalne zajednice.

Međutim, ova usluga se i dalje ne primjenjuje u potrebnom obimu, te se realizuje sporadično i to u okviru projekatnih aktivnost pojedinih nevladinih organizacija. Pružanje ovih usluga nije prepoznato u smislu sistemskog pristupa integrisanim uslugama u lokalnim zajednicama sa ciljem podrške pojedincima i porodicama u riziku i potrebi, odnosno prevencije alternativnog zbrinjavanja osoba.

3.2. Osvrt na primjenu Federalnog Zakona u odnosu na ostvarivanje prava lica s invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona

Osnovna prava lica s invaliditetom su definisana i uređena Federalnim zakonom i to kao: lična invalidnina, pravo na pomoć i njegu od strane drugog lica i pravo na ortopedski dodatak. Na osnovu nalaza i mišljenja Instituta za medicinsko vještačenje, utvrđuje se pravo na ličnu invalidninu u visina 90% ili 100% tjelesnog oštećenja, kao i potreba za nekim od preostala dva prava. Dakle lice može ostvariti samo pravo na invalidninu u navedenom procentu, odnosno ako je utvrđena potreba za pomoć i njegu od strane drugog lica i pravo na ortopedski dodatak istovremeno može ostvarivati i ova prava.

Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je nadležno za ostvarivanje i revidiranje navedenih prava lica s invaliditetom i ujedno osigurava finansiranje iz Budžeta Federacije. Postupak o priznavanju ovih prava vrši se putem centara/službi i evidencija vodi u bazi SOTAC. Prema podacima iz navedene baze, ukupan broj korisnika prava lica sa 90% ili 100% invaliditetom u Kantonu tokom 2025. godine bio je 8.804 korisnika i ostvarivali su ukupno 18.134 prava. Prema ranijim evidencijama, broj korisnika prava u 2024. godini bio je 8.594 korisnika i ostvareno je ukupno 17.850 prava, dok je u 2023. godini, broj korisnika bio je 8.408 i ostvareno je prava 17.896 prava. Ovi uporedni podaci korisnika prava na ličnu invalidninu kao i ostvarenih prava za period 2022.-2025. godinu, pokazuju da se broj korisnika i prava konstantno mijenjao.

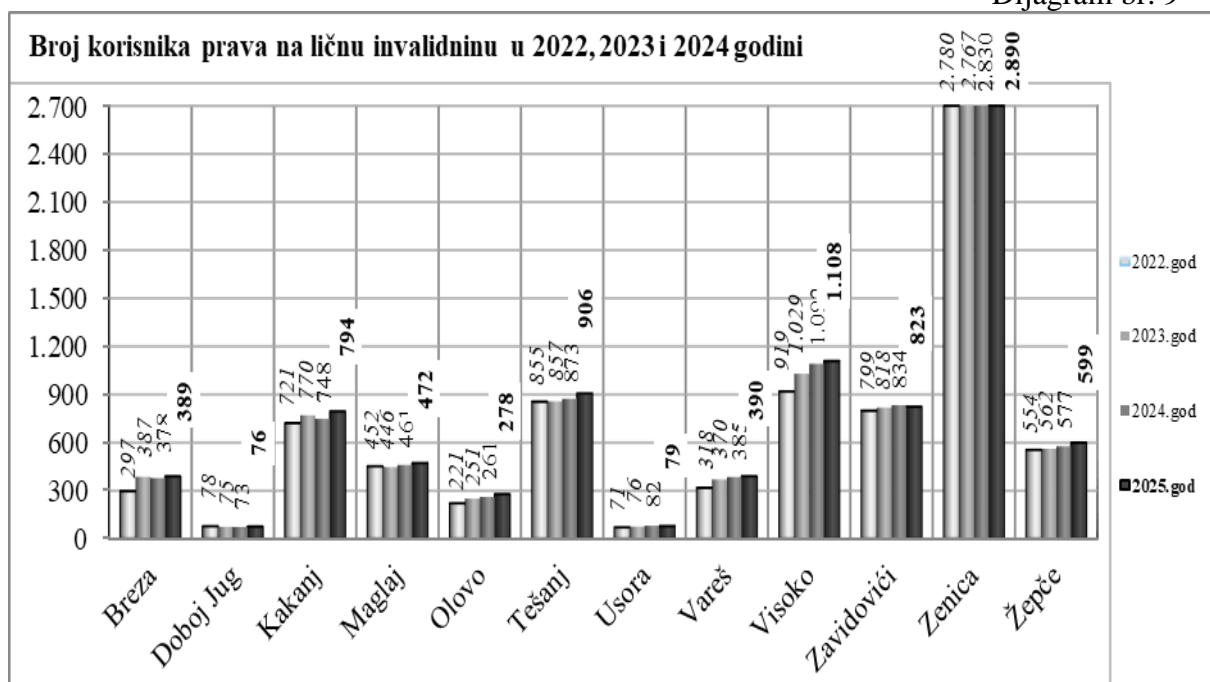
Naknade za navedena prava isplaćivane su iz Budžeta Federacije BiH, u iznosima kako je prikazano u tabeli br. 9.

Tabela br. 9

Prava osoba sa invaliditetom	I grupa (100% invaliditet)	II (90%) invaliditet
Lična invalidnina	210,55 KM	157,91 KM
Tuđa njega i pomoć	526,37 KM	263,19 KM
Ortopedska pomagala	36,85 KM	

Uvid u prikaz podataka o brojnom stanju korisnika prava na ličnu invalidninu, razvrstan po lokalnim zajednicama za period 2021. - 2024. godine, dat je u dijagramu br. 9.

Dijagram br. 9

Prema navedenim iznosima i broju ostvarenih prava, za finansiranje svih prava lica s invaliditetom na području Kantona, iz Budžeta Federacije BiH u 2025. godini, izdvojeno je cca 50.462.169,60 KM, dok je u 2024. godini, bilo izdvojeno cca 46.737.610,32 KM.

Detaljniji podaci o broju ostvarenih prava lica s invaliditetom za 2025. godinu, dati su u tabeli br.10.

Tabela br.10

OPĆINE ZE- DO KANTONA	Prava civilnih (neratnih) invalida					Ukupno 100% i 90%	Ukupno prava
	Lična invalidnina		Tuđu njega i pomoć		Ortopetski dodatak		
	100%	90%	F BiH I grupa	F BiH II grupa			
BREŽA	198	191	105	206	112	389	812
DOBOJ-JUG	57	19	32	29	37	76	174
KAKANJ	485	309	251	314	248	794	1.607
MAGLAJ	301	171	163	188	154	472	977
OLOVO	148	130	83	138	73	278	572
TEŠANJ	565	341	287	362	280	906	1.835
USORA	47	32	41	34	40	79	194
VAREŠ	214	176	116	184	118	390	808
VISOKO	633	475	344	501	348	1.108	2.301
ZAVIDOVIĆI	483	340	249	360	281	823	1.713
ZENICA	1791	1099	933	1110	972	2.890	5.905
ŽEPČE	358	241	178	247	212	599	1.236
Ukupno	5.280	3.524	2.782	3.673	2.875	8.804	18.134

4. OBLAST ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA

Osnovna prava civilnih žrtava rata su definisana i uređena Federalnim i Kantonalnim zakonom, tako da civilne žrtve rata imaju pravo na: ličnu invalidninu ili mjesečno lično novčano primanje; dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica; ortopedski dodatak; porodičnu invalidninu i zdravstvenu zaštitu. Preostala propisana prava civilnih žrtava rata su: pravo na pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala; osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija); prioritetno zapošljavanje; prioritetno stambeno zbrinjavanje; psihološka i pravna pomoć. Za finansiranje i provedbu navedenih preostalih prava civilnih žrtava rata, potrebno je da se u skladu sa nadležnostima uključe drugi sektori i nivoi vlasti.

Federalnim i Kantonalnim zakonom, propisano je da se finansiranje prva četiri prava civilnih žrtava obezbjeđuje u omjeru 70% iz Budžeta Federacije i 30% iz Budžeta Kantona. Osnovica za obračun novčanih primanja ovih lica iznosi 70% od osnovice utvrđene u skladu s federalnim propisima o pravima branitelja i članova njihovih porodica, dok se lična invalidnina utvrđuje u mjesečnom iznosu prema grupi oštećenja organizma u propisanom procentu. Osnovica je izmjenjena i utvrđena Odlukom Vlade Federacije BiH o utvrđivanju koeficijanta za obračun i isplatu mjesečnih novčanih naknada korisnika boračko-invalidske zaštite u iznosu 1.052,74 KM, a u primjeni je bila od 01.01.2025. godine. Ličnu invalidninu, civilne žrtve rata mogu ostvariti zavisno od procenta tjelesnog oštećenja od 60% do 100%, te ovisno o utvrđenoj potrebi, mogu ostvariti dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica u tri grupe, kao i ortopedski dodatak u tri grupe.

Detaljnije podatke o iznosima mjesečnih novčanih primanja korisnika prava civilnih žrtava rata predstavljeni su u tabeli br. 11.

Tabela br. 11

Naknade po korisniku	CIVILNE ŽRTVE RATA											
	100% I.	100% II.	90%	80%	70%	60%	I. Grupa tuđe njege	II. Grupa tuđe njege	III. Grupa tuđe njege	I.step. ortopedski dodatak	II.step. ortopedski dodatak	III.step. ortopedski dodatak
F BiH po korisniku	515,84	376,57	283,72	221,82	165,07	92,86	515,84	361,09	257,92	149,60	113,48	87,70
ZDK po korisniku	221,08	161,39	121,59	95,06	70,74	39,80	221,08	154,75	110,54	64,11	48,64	37,58
UKUPNO	736,92	537,95	405,31	316,88	235,81	132,65	736,92	515,84	368,46	213,71	162,12	125,28

Dakle, navedeni iznosi se uplaćuju u ukupnom iznosu prema ostvarenom stepenu invaliditeta, utvrđenoj grupi dodatak za njegu i pomoć, kao i stepenu ortopedskog dodatka na lične račune korisnika.

Pravo na porodičnu invalidninu imaju članovi porodice civilne žrtve rata, uz uslove propisane Federalnim zakonom. U tabeli br. 12 prikazani su iznosi naknade za porodičnu invalidninu koja se utvrđuje prema broju članova porodice.

Tabela br. 12

Prema broju članova porodice:	Ukupan iznos:	Udio	Udio
		FBiH:	ZDK:
-za jednog člana porodice	316,88 KM	221,82 KM	95,06 KM
-za 2 člana porodice	405,33 KM	283,73 KM	121,60 KM
-za 3 člana porodice	442,15 KM	309,51 KM	132,65 KM
-za 4 člana porodice i više	479,00 KM	335,30 KM	143,70 KM

Za finansiranje novčanih primanja civilnih žrtava rata tokom 2025. godine, ukupno je utrošeno 3.192.737,46 KM, i to 30% sredstava iz Budžeta kantona u iznosu od 957.826,03 KM i 70% sredstava iz Budžeta Federacije BiH u iznosu od 2.234.911,43 KM, dok je prava civilnih žrtava rata ostvarivalo je 716 korisnika i finansirano 864 prava. U 2024. godini, prava civilnih žrtava rata ostvarivalo je 724 korisnika i finansirano 872 prava za što je ukupno utrošeno 3.080.697,61 KM, odnosno iznos od 922.916,75 iz Budžeta Kantona (30%) i 2.157.780,86 KM iz Budžeta Federacije BiH (70%). Uporedni podaci pokazuju da je u 2025. godini manje za 8 korisnika naknada civilnih žrtava rata i da je manji broj ostvarivanih prava za 8 prava, odnosno da je više utrošeno za 112.040,00 KM. Detaljni podaci o broju korisnika i broju ostvarenih prava civilnih žrtava rata i pregled mjesečnih isplata u 2024. i 2025. godini, prikazani su u tabeli br. 13, na narednoj stranici ove informacije.

Shodno Uputstvu o načinu priznavanja prava na zdravstveno osiguranje i ostvarivanje osnovne zdravstvene zaštite određenih kategorija lica koja nisu zdravstveno osigurana po drugom osnovu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 17/22), civilne žrtve rata i članovi njihovih porodice ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu. Prvostepeni organi za provođenje postupka priznavanja ovog prava su centri ili općinske službe za socijalnu zaštitu.

Pravo na pomoć u obezbjeđenju troškova liječenja i pravo na pomoć u nabavci ortopedskih pomagala, civilne žrtve rata ostvaruju pod uslovima i na način utvrđen propisima iz oblasti zdravstvene zaštite. U slučaju kada civilne žrtve rata nemogu ostvariti pomoć putem zdravstvene zaštite, a u socijalnoj potrebi su, onda putem ovog ministarstva u skladu sa Kantonalnim zakonom i Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na novčanu pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera, („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 6/23) mogu ostvariti jednokratne ili socijalno-intervenirajuće novčane pomoći za troškove liječenja ili za nabavku ortopedskog pomagala. Na isti način, mogu ostvariti socijalno-intervenirajuće pomoći na ime stambenog zbrinjavanja, poboljšanja uslova stanovanja ili adaptacije prostorija i drugim stanjima socijalne potrebe.

Kako bi se pružila bolja podrška ovoj populaciji, Ministarstvo u kontinuitetu podržava aktivnosti Saveza civilnih žrtava rata Zeničko-dobojskog kantona kroz sufinansiranje programa rada i obilježavao „Dan civilnih žrtava rata Zeničko-dobojskog kantona“ sa ciljem da se unapredi položaj civilnih žrtava rata.

Novi Zakon o zaštiti civilnih žrtava rata i članova njihovih porodica u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 60/23) je u primjeni od prvog januara 2024. godine. U skladu sa naloženim obavezama ovaj kanton je u posljednjim izmjenama Kantonalnog zakona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 8/24) izvršio usklađivanje odredbi i donio Uputstvo o načinu ostvarivanja prava na pokriće troškova dženaze/sahrane po osnovu smrti civilne žrtve rata i člana uže porodice civilne žrtve rata (Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj: 13/24). Po osnovu pokrića troškova dženaze/sahrane, Ministarstvo je u 2025. godini finansiralo troškova za dženaze/sahrane za 12 osoba, a u ove svrhe isplaćeno je 12.703 KM.

Pregled broja korisnika i prava civilnih žrtava rata koja su korisnici ostvarivali u 2024. i 2025. godini

Tabela br. 13

OPĆINA	Broj korisnika		Lična invalidnina		Mjesečno lično primanje		Dodatak za njegu i pomoć		Ortopedski dodatak		Porodična invalidnina		Ukupan broj ostvarenih prava	
	2025. god	2024. god	2025. god	2024. god	2025. god	2024. god	2025. god	2024. god	2025. god	2024. god	2025. god	2024. god	2025. god	2024. god
Breza	30	31	9	9	1	1	1	1	4	4	20	21	35	36
Doboj jug	32	32	15	15	3	3	3	3	5	5	14	14	40	40
Kakanj	17	19	4	5	7	7	0	0	2	2	6	7	19	21
Maglaj	121	126	52	52	3	3	5	5	21	21	66	71	147	152
Olovo	33	36	20	22	0	0	0	0	8	9	13	14	41	45
Tešanj	117	120	57	59	6	6	3	3	27	29	54	55	147	152
Usora	12	12	4	4	0	0	1	1	2	2	8	8	15	15
Vareš	36	37	10	10	15	15	0	0	1	1	11	12	37	38
Visoko	80	81	29	30	9	8	1	1	12	13	42	43	93	95
Zavidovići	95	101	54	56	3	3	4	4	17	18	38	42	116	123
Zenica	91	92	30	30	17	17	1	1	17	19	44	45	109	112
Žepče	35	37	15	16	4	4	0	0	5	6	16	17	40	43
UKUPNO	716	724	299	308	68	67	19	19	129	129	349	349	864	872

Pregled godišnjih isplata, po gradovima/općinama, u korist korisnika prava civilnih žrtava rata, za period: januar-decembar 2025. godine

Tabela br. 14

CIVILNE ŽRTVE RATA	OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA 2025												
	Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
ZDK	39.317	51.702	28.618	162.781	37.468	155.790	18.358	58.135	105.006	121.445	136.817	42.387	957.826,03
FBiH	91.738	120.640	66.775	379.826	87.426	363.505	42.836	135.649	245.016	283.364	319.243	98.894	2.234.911,43
Ukupno	131.055	172.342	95.392	542.607	124.894	519.296	61.194	193.784	350.023	404.808	456.060	141.281	3.192.737,46

5. OBLAST ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

U oblasti zaštite porodice sa djecom, pomoć i podrška porodici se pruža kroz materijalna i druga davanja, te usluge u podizanju, odgoju i zbrinjavanju djece, te njihovom osposobljavanju za samostalan život i rad sa ciljem ostvarivanja najboljeg interesa djeteta. Nastojeći da se ova oblast unaprijedi kroz reformu sistema socijalne zaštite na nivou Federacije, donesen je Zakonom o materijalnoj podršci porodicama sa djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj: 52/22 i 58/24). Ovim zakonom uređena je materijalna podrška porodicama sa djecom i to kroz: ostvarivanje prava na dječiji dodatak i novčanu pomoć porodiljama koje nisu u radno donosu, postupak, uslovi i način ostvarivanja prava, finansiranje materijalne podrške porodicama s djecom, nadzor, te propisana je obaveza kantonima da usklade svoje zakone i regulišu druga pitanja od značaja za ostvarivanje materijalne podrške porodicama sa djecom na nivou kantona.

U Zeničko-dobojskom kantonu je izvršeno usklađivanje Kantonalnog zakona sa navedenim zakonom, te je proširen obim prava i izjednačen iznos pomoći i naknade za sve majkame porodilje, bez obzira na radno pravni status ili prihode u domaćinstvu porodilje. Zatim je propisano pravo na dodatka za djecu i mlade sa invaliditetom, kao i uslovi za ostvarivanje, pokretanje postupka, nadležnosti prvostepenog i drugostepenog organa, visina iznosa dodatka, način isplate i način osiguranja sredstava.

Kantonalnim zakonom je propisano da se osnovna prava porodice sa djecom finansiraju iz kantonalnog Budžeta, a da dodatna ili proširena prava shodno mogućnostima regulišu i finansiraju gradovi/općine. S tim u vezi, u ovom dijelu Informacije predočeni su pokazatelji o dostignutom stanju po pitanju finansiranja ostvarenih prava po Kantonalnom zakonu, kao i dostupni podaci o ostvarenim pravima na nivou gradova/općina, po osnovu podataka koje su za izradu ove informacije dostavljeni od centara/sluzbi sa područja Kantona.

5.1. Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta

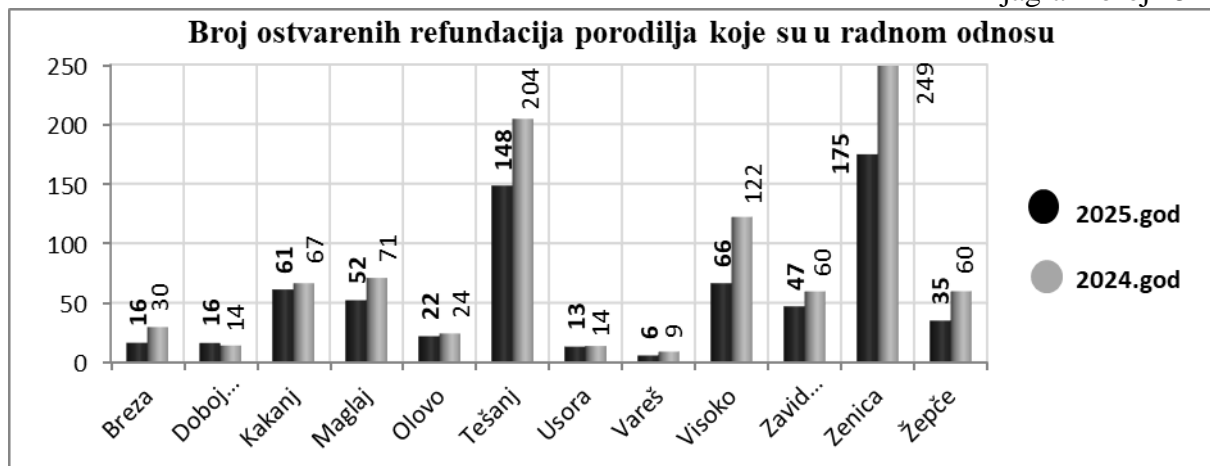
Kantonalnim zakonom, propisano je da pravo na naknada plaće za vrijeme korištenja porodiljskog odsustva u skladu sa propisom o radu, ostvaruje žena majka koja ima prebivalište na području Kantona u periodu od 6 mjeseci, prije podnošenja zahtjeva ili žena majka čiji poslodavac ima sjedište na području Kantona, pod uslovom da ovo pravo nije regulisano prema mjestu prebivališta porodilje. Također, propisano je da se naknada plaće utvrđuje u visini od 1.000,00 KM mjesečno za vrijeme trajanja porodiljskog odsustva, odnosno ukoliko porodilja rodi blizance, trojke ili više djece naknada plaće od 1.000,00 KM uvećava se za 20%, za svako novorođeno dijete. Na ovaj iznos naknade, iz budžeta Kantona se finansiraju doprinosi na utvrđenu naknadu. Pored ove naknade, Zakonom o radu nije zabranjeno i u praksi se provodi da poslodavci isplaćuju razliku sredstva do punog iznosa plaće porodilji, zaposlenici ukoliko je plaća veća od utvrđene naknade. Nadalje, Kantonalnim zakonom propisano je da žena-majka koja rodi blizance, treće i svako sljedeće dijete, ukoliko koristi pravo da radi polovinu od punog radnog vremena u skladu sa propisima o radu može ostvariti pravo na odsustvo i naknadu plaće za polovinu do punog radnog vremena koju joj isplaćuje poslodavac u iznosu od 50 % plaće, a koju bi ostvarila da radi puno radno vrijeme.

U 2025. godini pravo na porodiljsko odsustvo refundirano je u prosjeku za 659 porodilja u radnom odnosu, dok je u 2024. godini to pravo refundirano za 923 porodilje. Smanjenje broja refundacija za 264 korisnice posljedica je primjene Uputstva o postupku i načinu isplate naknade plaće radniku za vrijeme odsustva s posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta koja se refundira poslodavcu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 14/24). Navedenim uputstvom propisano je da zahtjeve za refundaciju sredstava iz Budžeta ne

podnose poslodavci koji naknade plaće isplaćuju iz Budžeta Kantona, tako da je to uzrokovalo manji broj refundacija. Istovremeno, prema podacima iz baze SOTAC, centri za socijalni rad/službe su u 2025. godini donijeli 1.132 rješenja o pravu na porodijsko odsustvo, dok je u 2024. godini to pravo priznato cca 923 porodilje, što s druge strane ukazuje na porast broja priznatih prava.

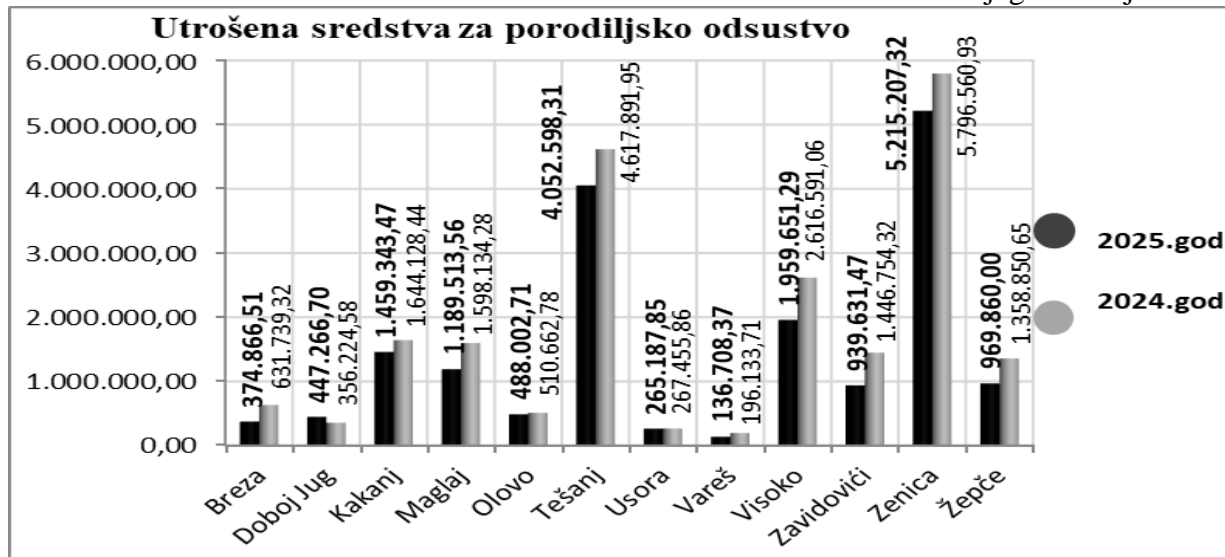
Više podataka o broju ostvarenih refundacija sredstava i utrošenim sredstava tokom 2024. i 2025. godine, posmatrano po gradovima/općinama Kantona, predstavljamo u dijagramima br. 15 i br. 16. Također, a radi boljeg uvida u broj i dinamiku ostvarivanih prava korisnika i utrošenih sredstava u tabeli br. 17., na strani br. 32.

Dijagram broj 15

Tokom 2025.godine, za finansiranje naknada utrošena su sredstva u iznosu od 17.497.837,56 KM, dok je u 2024. godini bilo utrošeno 21.041.127,88 KM, što znači da je u 2025. godini utrošeno manje sredstava za 3.543.290,32 KM ili 16,84%.

Dijagram broj 16

Uplata sredstava u 2025. godini kao i broj korisnika je manji uslijed primjene postupaka i načina isplate naknade umjesto plaće, poreza i doprinosa kao i načinu njihove refundacije poslodavcu kako je to propisano navedenim Uputstvom, jer ova sredstva nisu trebvana putem centara/službi od Ministarstva, nego su kao budžetskim korisnicim direktno isplaćivana iz Budžeta Kantona.

U skladu sa gradskim/općinskim odlukama u Zeničko-dobojskom kantona dodatno se provode mjere zaštite porodilja i podsticaja nataliteta u sljedećim općinama:

- Općina Breza, gdje sve porodilje u skladu sa propisanim kriterijima su ostvarivale novčanu pomoć u iznosima od 150,00 do 750,00 KM. U 2025. godini ovo pravo je ostvarilo 74 porodilja, a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 15.600,00 KM. U ovoj godini nisu imali zahtjeve za jednokratna pomoći bračnih parova za postupak potpomognute vantjelesne oplodnje, iako je općinskom odlukom propisana da se mogu sifinansirati troškovi u iznosima od 1.000,00 do 2.000,00 KM;
- Općina Doboj Jug, gdje sve porodilje mogu ostvariti jednokratnu pomoć, i to: za prvo ili drugo novorođeno dijete u iznosu 600,00 KM, za treće novorođeno dijete u iznosu 900,00 KM te za četvrto i svako naredno novorođeno dijete u iznosu 1.100,00 KM. U 2025. godini ovo pravo je ostvarila 37 porodilja, a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 22.100,00 KM.
- Općina Kakanj, gdje sve porodilje mogu ostvariti jednokratnu pomoć za porođaj i opremu novorođenog djeteta u iznosima od 200,00 do 500,00 KM zavisno od broja rođene djece. U 2024. godini pravo je ostvarila 354 porodilja, a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 116.250,00 KM;
- Općina Tešanj, gdje sve porodilje koje rode treće, četvrto i više djece, imaju pravo na jednokratnu pomoć u iznosu od 500,00 KM. U 2025. godini, pravo je ostvarilo 88 porodilje, a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 45.000,00 KM. Također, odobravane su jednokratne pomoći za 8 bračnih parova, koji su prošli postupak potpomognute vantjelesne oplodnje, te iz općinskog Budžeta odobrena pomoć u iznosu po 3.000,00 KM, odnosno ukupno 25.000,00 KM;
- Općina Usora, gdje sve porodilje mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od 500,00 KM za prvo i drugo rođeno dijete, te 1.000,00KM za treće i svako naredno dijete. U 2025. godini ovo pravo je ostvarilo 20 porodilja i iz općinskog Budžeta izdvojeno 11.000,00 KM. Za poticaj porodicama sa troje i više djece u obliku jednokratne pomoći u iznosu od 200,00 KM po djetetu za 31 korisnik izdvojeno je 17.200,00 KM;
- Grad Zenica, gdje sve porodilje za drugo i svako naredno rođeno dijete mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoći u iznosu od 330,00KM. U 2025. godini, ovo pravo je ostvarilo 278 porodilja, a iz Budžeta Grada izdvojeno je 91.800,00 KM.
- Žepče, gdje sve porodilje koje su rodile blizance i treće ili više djece mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć za prvo dijete 100,00 KM i za svako sljedeće novorođenče pomoć se uvećava za 100,00 KM, a za rođenje blizanaca 300,00 KM, s tim da ako su bilizanci iz drugog ili trećeg poroda na taj iznos se dodaje i iznos koji predviđen prema ukupnom broju djece u porodici porodilje. Navedena prava ostvarilo je 171 porodilja, za što je iz općinskog Budžeta ukupno izdvojeno 38.500,00 KM;
- Grad Visoko, gdje za svako dijete upisano u matične knjige Grad odobrava novčani poklon u iznosu 100,00 do 500,00 KM. U 2025. godini za 341 djece odobreno je 34.000,00 KM. Također, odobravane su jednokratne pomoći za 9 bračnih parova, koji su prošli postupak potpomognute vantjelesne oplodnje, u iznosu od 1.000,00KM do 2.000,00 KM, a u ovu svrhu ukupno je utrošeno 12.000,00 KM.

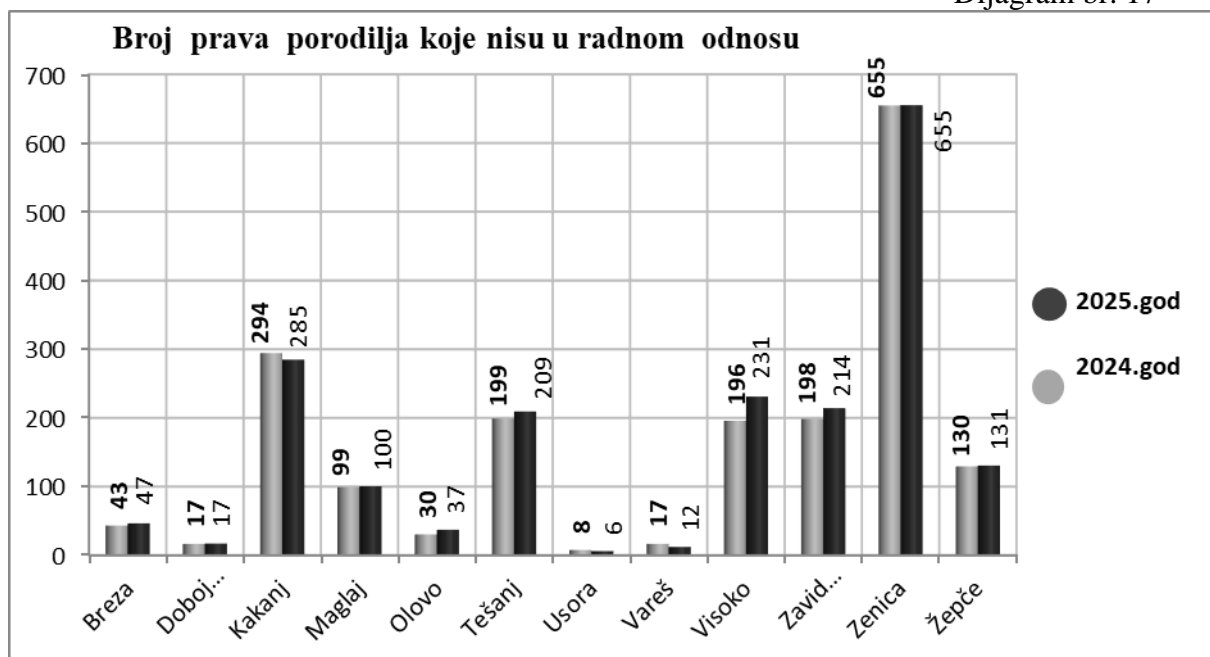
5.2. Zaštita porodilja koje nisu u radnom odnosu

Uslovi za ostvarivanje prava na novčanu pomoć žene-majke koja nije u radnom odnosu propisani su na način da porodilja mora imati prebivalište na području Kantona u periodu od 6 mjeseci prije podnošenja zahtjeva i biti prijavljena na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje ili biti na redovnom školovanju, to jeste dokazati da se na evidenciji Porezne

uprave ne vode kao zaposlena. Na ovaj način omogućeno je ostvarivanje prava svim porođiljama koje nisu u radnom odnosu. Novčana pomoć se utvrđuje u visini od 1.000,00 KM mjesečno i može ostvarivati do 12 mjeseci od dana rođenja djeteta. Kao i kod porođilja koje su u radnom odnosu, ukoliko porođilja rodi blizance, trojke ili više djece ovaj iznos pomoći se uvećava za 20%, za svako novorođeno dijete.

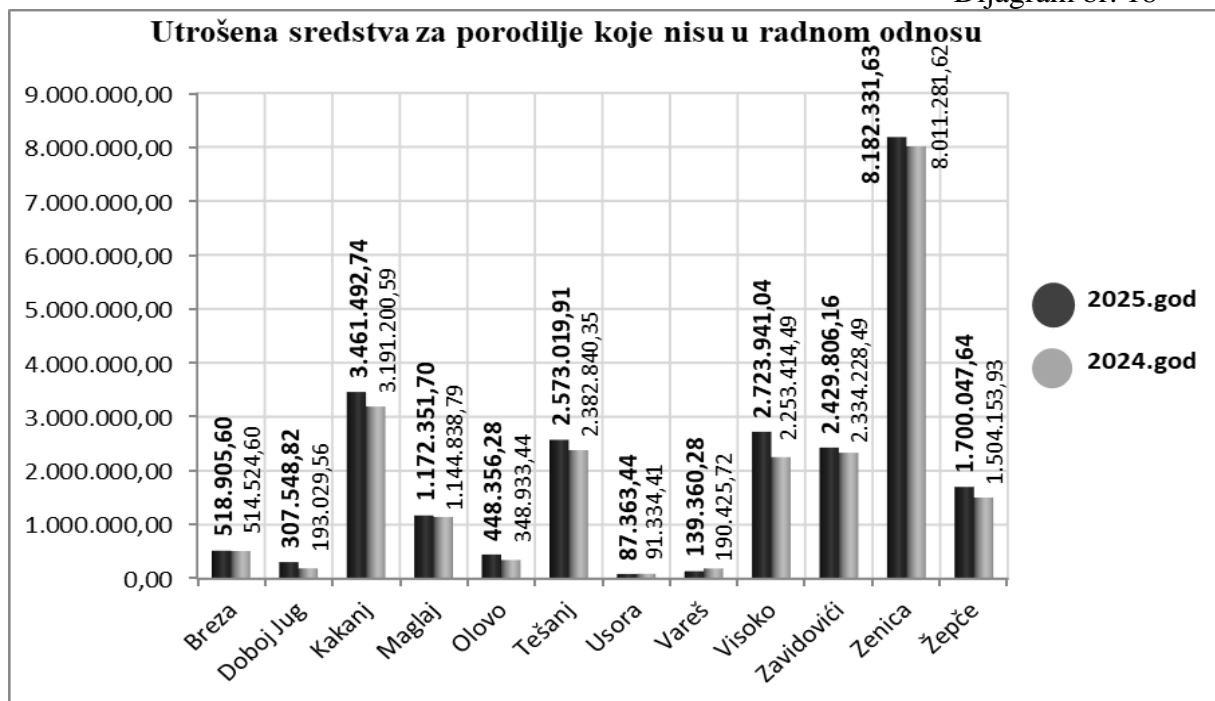
U toku 2025. godine, putem centara/službi pravo na novčanu pomoć ostvarivalo je 1.945 porođilja koje nisu u radnom odnosu, dok su u 2024. godini, isto pravo ostvarile 1.886 porođilje. Prema ovim podacima u 2025. godini više je za 59 porođilja koje su ostvarile ovo pravo. Navedeni podaci ukazuju na trend povećanja broja porođilja koje nisu u radnom odnosu i uporedne podatke predstavljamo u dijagramu br. 17, gdje su dati razvrstani podaci po gradovima/općinama Kantona.

Dijagram br. 17

Za finansiranje pomoći porođiljama koje nisu u radnom odnosu u 2025. godini utrošeno je 23.744.525,24 KM, dok je za ovo pravo u 2024. godini bilo utrošeno 22.160.205,99 KM, a što je više za 1.584.319,25 KM ili 7,15%. Slijedom navedenog jasno je da veći utrošak sredstava je nastao uslijed većeg broja porođilja koje nisu u radnom odnosu.

Utrošak sredstava za novčanu pomoć nezaposlenim porođiljama razvrstan je po gradovima/općinama Kantona za 2024. i 2025. godinu, te prikazan u narednom dijagramu br. 18. Ovaj pregleda utrošak sredstava po gradovima/općinama dat je i u tabelarnom prikazu, u tabeli br. 17.

Dakle, novim zakonskim rješenjem kroz isplate pomoći i naknada za porodilje u istim iznosima ujednačena je podrška porodicama za brigu i njegu o novorođenoj djeci i evidentan efekat većeg obuhvata korisnika ili dostupnosti ovog prava, koji je rezultirao povećanjem broja porodilja koje nisu u radnom odnosu.

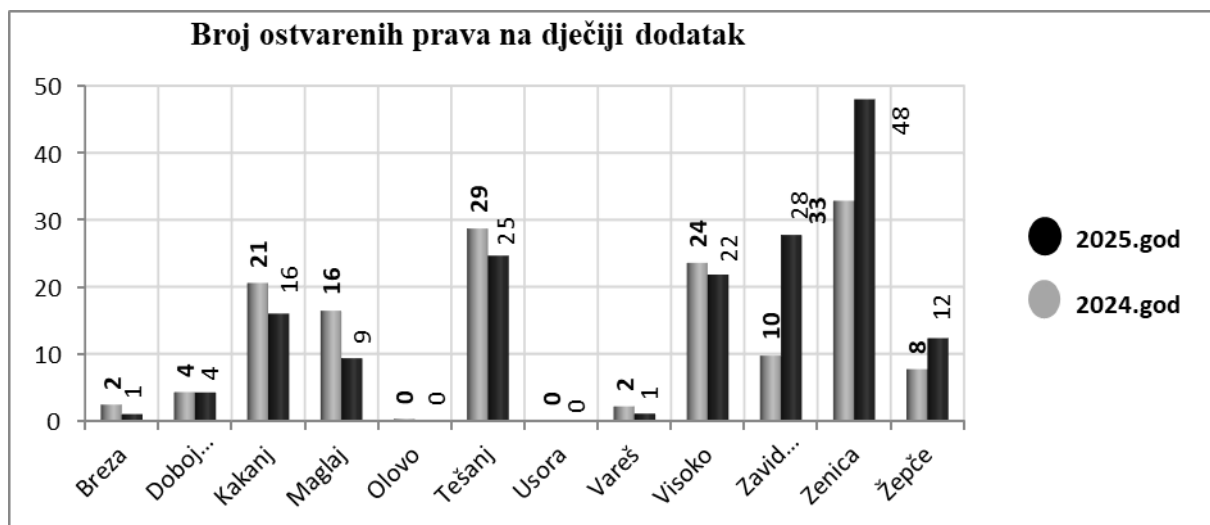
5.3. Pravo na dodatka za djecu i mlade sa invaliditetom

Na području Kantona je uspostavljeno dodatno prava na dodatak za djecu i mlade sa invaliditetom, a podrazumijeva mjesečno novčano primanje djeci i mladima sa invaliditetom od 60% do 100% dok se nalaze na redovnom školovanju, i to najduže do navršene 27. godine života, ako im je nalazom Instituta za medicinsko vještačenje utvrđena nesposobnost za samostalan rad i privređivanje. Svrha ovog dodatka je da se pruži pomoć porodicama koje izdržavaju i vode brigu o djeci ili mladim osobama kao najranjivijoj populaciji, s obzirom da isti nisu bili obuhvaćeni pravom na dječiji dodatak na nivou Federacije BiH. U Kantonu ovo pravo je uspostavljeno i priznavano od juna 2024. godine u iznosu 7% od prosječne plaće Kantona, to jeste u iznosu 75,32 KM, dok je za 2025. godinu ovaj dodatak iznosio 82,88 KM.

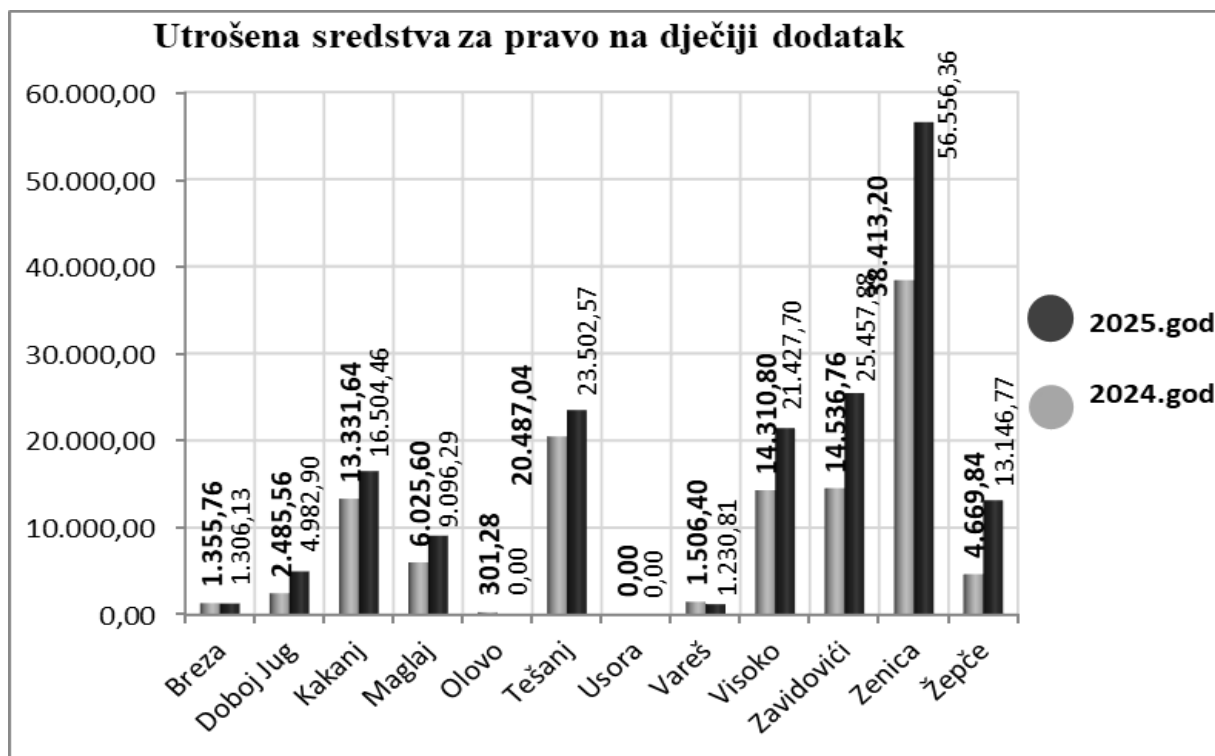
Prema sumiranim podacima iz centara/službi ovo pravo u 2025. godini ostvarilo je 166 djece ili mladih osoba i za finansiranje dodatka utrošeno je ukupno je 173.211,87 KM, dok je za šest mjeseci 2024. godine isto pravi ostvarilo u prosjeku 149 djece ili mladih osoba i utrošeno ukupno 117.423,88 KM.

Pregled ostvarenih prava i utroška sredstava po gradovima/općinama predstavljen je narednim dijagramima broj 19. i 20., te u tabeli br.17, na narednoj stranici.

Dijagram br. 19

Dijagram br. 20

Pregled korisnika prava porodice sa djecom i utrošenih sredstava u 2025. godini, posmatrano po vrsti prava i gradovima/općinama Kantona

Tabela br. 17

Redni broj	OSNOVNA PRAVA PORODICE SA DJECOM	OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA													
		Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO	
1	Novčana naknada plaće za zaposlene porodilje	broj	16	16	61	52	22	148	13	6	66	47	175	35	659
		KM	374.866,51	447.266,70	1.459.343,47	1.189.513,56	488.002,71	4.052.598,31	265.187,85	136.708,37	1.959.651,29	939.631,47	5.215.207,32	969.860,00	17.497.837,56
2	Novčana pomoć za nezaposlene porodilje	broj	47	17	285	100	37	209	6	12	231	214	655	131	1.945
		KM	518.905,60	307.548,82	3.461.492,74	1.172.351,70	448.356,28	2.573.019,91	87.363,44	139.360,28	2.723.941,04	2.429.806,16	8.182.331,63	1.700.047,64	23.744.525,24
3	Dodatak za djecu i mlade sa invaliditetom	broj	1	4	16	9	0	25	0	1	22	28	48	12	166
		KM	1.306,13	4.982,90	16.504,46	9.096,29	0,00	23.502,57	0,00	1.230,81	21.427,70	25.457,88	56.556,36	13.146,77	173.211,87
UKUPNO		broj	64	38	362	162	59	382	19	19	319	289	878	178	2.770
		KM	895.078	759.798	4.937.341	2.370.962	936.359	6.649.121	352.551	277.299	4.705.020	3.394.896	13.454.095	2.683.054	41.415.575

6. OSTALI OBLICI SOCIJALNE ZAŠTITE I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Oblici zaštite koji se finansiraju ili sufinansiraju iz Budžeta Kantona kao dodatne interventne mjere i aktivnosti socijalno zaštitnog karaktera iz nadležnosti ovog Ministarstva su: sufinansiranje „Sigurne kuće“ zbog zaštita žrtava nasilja u porodici, sufinansiranje rada javnih-humanitarnih kuhinja, pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera, zdravstveno osiguranje, podrška organizacijama civilnog društva, te obilježavanje Dječije nedjelje.

6.1. Sufinansiranje „Sigurne kuće“ prevencije nasilja i zaštita žrtava nasilja u porodici na područja gradova/općina Zeničko-dobojskog kantona

Žrtve nasilja su prepoznate kao korisnici prava iz socijalne zaštite u Kantonalnom zakonu i u skladu sa propisanim uslovima mogu ostvariti više utvrđenih prava. Jedno od osnovnih prava je privremeni smještaj u sigurnu kuću. U skladu sa Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Sl. novine FBiH", broj: 19/25) i Kantonalnim zakonom, usluge smještaja u „Sigurnu kuću“ pruža Udruženje „Medica“ Zenica uz kontinuiranu finansijsku podršku ovog ministarstva. Sufinansiranja rada sigurnih kuća je zadržano prema starom modelu na način da je obaveza sufinansiranja Kantona u dijelu 30% potrebnih sredstava i Federacija BiH u djelu 70% sredstava. U skladu sa Protokolom o saradnji u pružanju zaštite, podrške, pomoći i zbrinjavanja žrtava nasilja u porodici i zajednici i prevencije nasilja u Zeničko-dobojskom kantonu ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 21/20), Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice je u 2025. godini redovno sufinansiralo rada „Sigurne kuće“ u mjesečnom iznosu 13.333,33 KM, odnosno na godišnjem nivou u iznosu 160.000,00 KM.

Prema Izvještaju Udruženja „Medica“ Zenica, u Sigurnu kuću 2025. godine na smještaju je zbrinjavano 65 osoba, dok je u 2024. godini bilo 55 osobe prema strukturi žrtava, kako je to predočeno u tabeli broj 18.

Tabela broj 18.

Godina	Broj žena	Broj muške djece	Broj ženske djece	Ukupno
2025.	28	23	14	65
2024.	24	13	18	55

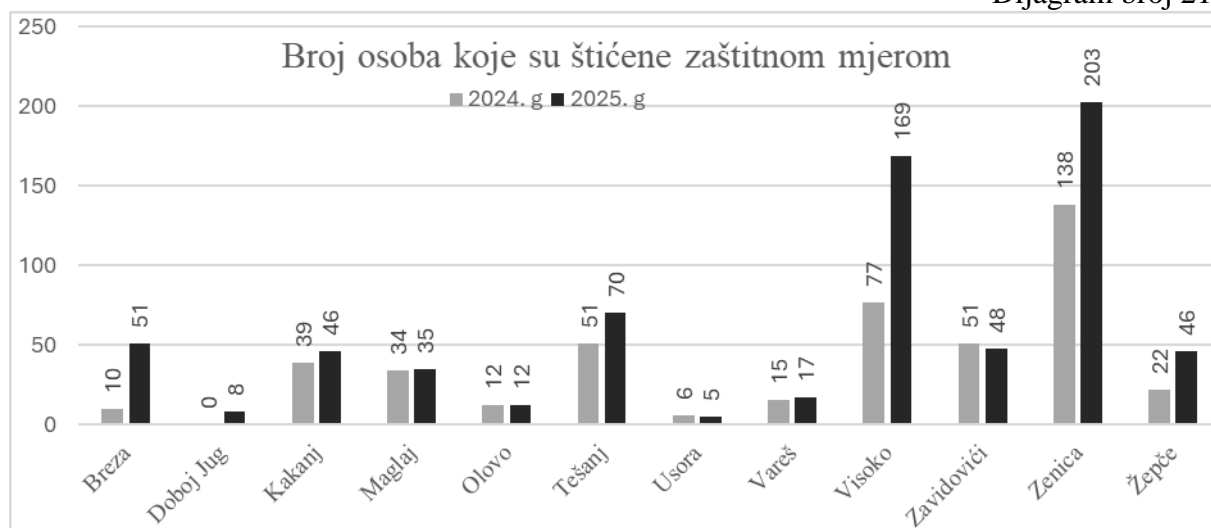
Tokom smještaja za žrtve nasilja posluženo je ukupno 4.926 porcija obroka i 1.076 porcija užine, pruženo ukupno 1.418 medicinskih usluga, održane 21 grupna edukativna radionica o održavanju lične higijene i zdravlja sa 24 individualnih razgovora o očuvanju zdravlja, urađene ukupno 490 individualnih savjetodavnih/terapijskih sesija u okviru psihosocijalne podrške, 30 grupnih edukativno - suportivnih sesija sa ženama i djecom u cilju grupnog povezivanja i zabave, održano 5 grupnih sastanaka sa korisnicama Sigurne kuće, pružena 22 pravna savjeta, obavljena 254 kontakata sa nadležnim ustanovama.

Dakle, korisnicima u Sigurnoj kući, pored sigurnog smještaja i redovnih obroka, pružaju se i usluge: kompletne logističke podrške kao što su osnovni higijenski artikli, osnovna obuća i odjeća, te ostalo shodno potrebama svake korisnice (žene i djeteta); kontinuirana psihološka pomoć i podrška; usluge medicinskog servisa, edukacije o ličnoj higijeni i higijeni prostora, očuvanju reproduktivnog zdravlja, okupaciona terapija, završavanje obuka za zanimanje (krojenje, šivenje, tapaciranje, printanje na tekstilnoj mašini, frizerski kurs i manikura); kontinuirani odgojno-obrazovni rad sa djecom; podrška pri uključivanju /nastavku obrazovnog procesa, upisa u školu, regulisanju potrebnih knjiga i školskog materijala, te kontinuirana podrška u savladavanju školskog gradiva i drugih školskih aktivnosti. Udruženje

pruža širi spektar različitih usluga i uredno dostavlja izvještaje o realizaciji usluga smještaja u „Sigurnu kuću“.

U skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o izrečenim zaštitnim mjerama, osobama koje su štice zne zaštitnom mjerom i o nasilnim osobama kojima su izrečene zaštitne mjere (Službene novine FBiH, broj: 95/13) centari za socijalni rad/nadležne općinske službi socijalne zaštite tokom 2025. godine evidentirali su 710 žrtava nasilja, dok je u 2024. godini, bilo evidentirano 455 žrtava nasilja. Radi boljeg pregleda stanja u Zeničko-dobojskom kantonu, prema mjestu prebivališta predstavljamo broj osoba koje su bile štice zne zaštitnom mjerom u dijagramu broj 21.

Dijagram broj 21.

Prikupljeni podaci ukazuju da se najveći broj nasilnih radnji odnosi na verbalni napad, vrijeđanje, psovanje, te fizički napad člana porodice na drugog člana porodice, bez obzira da li je nastupila fizička povreda, odnosno izazivanje opasnosti da će prouzrokovati fizičku ili psihičku bol ili patnju. Tokom 2024. godine, evidentirano je 1.770 nasilnih radnji, što je više za 552 nasilne radnje u odnosu na podatke u 2024. godini, kada je registrovano 1.218 nasilnih radnji. Kao počinioci nasilja u 2025. godini evidentirano je 505 nasilnih osoba, dok je u 2024. godini bila evidentirana 358 nasilna osoba. U ovim procesima zaštite žrtava nasilja, prema nadležnostima učestuje policija, organ starateljstva i druge institucije nadležne za socijalnu i zdravstvenu zaštitu, nadležna tužilaštva i sudovi, uz obavezu zajedničkog i koordiniranog djelovanja sa svim drugim institucijama, ustanovama i organizacijama.

6.2. Pomoć za javne-humanitarne kuhinje

Rad javnih kuhinja u kontinuitetu podržava Vlada Zeničko-dobojskog kantona sa ciljem pripremanja obroka najugroženijim građanima na području Zeničko-dobojskog kantona radi prevazilaženja stanja socijalne potrebe uzrokovane teškom socijalnom i materijalnom situacijom građana.

U skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2025. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: broj: 25/24 i 6/25) ovo ministarstvo je završilo procedura po Javnom pozivu za udruženja, vjerske organizacije i druge organizatore rada javnih kuhinja koji pružaju usluge javne kuhinje za građane na području Zeničko-dobojskog kantona. U 2025. godini na prijedloga ovog ministarstva, Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-11-11015/25 od 30.05.2025. godine, odobrena su sredstva za pružanje usluga u ukupnom iznosu od 450.000,00 KM.

Pregled dodijeljenih sredstava za javne-humanitarne kuhinje predstavljen je u tabeli broj 19.

Tabela br. 19.

r/b	Naziv organizatora	Sredstva:
1.	HO "MERHAMET" RO MAGLAJ	84.750
2.	HO "MERHAMET" MDD RO ZENICA	184.750
3.	GRAD ZENICA	115.000
4.	UDRUŽENJE "MLADI VOLONTERI" - JAVNA KUHINJA VISOKO	40.000
5.	HKO "KRUH SVETOG ANTE"	25.500
U K U P N O:		450.000,00

Navedena podrška od velikog je značaja za građane Kantona koji su u stanju potrebe zbog osiguranja minimalne ishrane, preveniranja ili umanjnja neimaštine i ekstremnog siromaštva. Prema izvještajima i podacima navedenih javnih-humanitarnih kuhinja, u 2025. godini, dnevni obroci su pripremani za 1.797 osoba. Drugi izvori sredstva za rad javnih kuhinja se obezbjeđuju iz gradskih/općinskih budžeta, donacija i programa/projekata.

6.3. Pomoć za potrebe i intervencije socijalno zaštitnog karaktera

U skladu sa Kantonalnim zakonom i Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na novčanu pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera za osobe koja se nalaze u stanju socijalne potrebe („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 6/23), te budžetskim mogućnostima Kantona, Ministarstvo je odobravalo socijalno-intervenirajuće novčane pomoći na osnovu zahtjeva podnesenih od strane osoba u stanju socijalne potrebe ili od strane centara za socijalni rad. Zaprimljene zahtjeve razmatrala je Komisija i predlagala odobravanje novčane pomoći socijalno intervenirajućeg karaktera, a iste su odobravane rješenjima ministra ili zaključcima Vlade Kantona.

U 2025. godini, odobravana je pomoć socijalno-intervenirajućeg karaktera pojedincima i porodicama za 235 zahtjeva, od ukupno 435 podnesenih zahtjeva. Na prijedlog ovog ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona je donijela 48 zaključaka o odobravanju novčane pomoći socijalno intervenirajućeg karaktera za osobe i porodice u ukupnom iznosu od 271.450,00 KM, dok je ministar odobrio 187 zahtjeva u ukupnom iznosu od 172.245,00 KM. Dakle za pomoći socijalno-intervenirajućeg karaktera pojedincima i porodicama je odobreno 443.695,00 KM, kako je to navedeno u tabeli br.20 i 21.

U tabeli br. 20. dat je pregled pomoći prema svrsi, broju zaključaka i visini dodjeljene novčane pomoći kako slijedi.

Tabela br. 20

Svrha	Broj	Iznos
Liječenje i kupovina lijekova	187	276.363,00 KM
Ortopedska pomagala	15	33.689,00 KM
Stambeno	17	99.772,00 KM
Nasilje u porodici	4	4.211,00 KM
Medicinski potpomognuta oplodnja	12	29.660,00 KM
Ukupno:	235	443.695,00 KM

U tabeli br. 21 je dat pregled o broju i iznosu odobrenih predmetnih novčanih pomoći prema općinama/gradovima u Kantonu.

Tabela br.21

R/B	Grad/općina	Broj predmeta	Iznos (KM)
1.	Breza	11	20.184,00
2.	Doboj Jug	3	10.304,00
3.	Kakanj	12	16.206,00
4.	Maglaj	6	15.381,00
5.	Olovo	4	8.805,00
6.	Tešanj	28	55.559,00
7.	Usora	0	0
8.	Vareš	1	1.960,00
9.	Visoko	8	15.502,00
10.	Zavidovići	10	28.846,00
11.	Zenica	139	225.015,00
12.	Žepče	13	45.933,00
Ukupno:		235	443.695,00

6.4. Zdravstvena zaštita

U skladu sa Kantonalnim zakonom i Zakonom o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 30/97, 7/02, 70/08, 48/11, 36/18 i 61/22) i Uputstvom o načinu priznavanja prava na zdravstveno osiguranje i ostvarivanje osnovne zdravstvene zaštite određenih kategorija lica koja nisu zdravstveno osigurana po drugom osnovu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 17/22) korisnik prava na zdravstveno osiguranje može biti:

- korisnik prava na stalnu novčanu pomoć,
- lice starije od 65 godina (muškarac), odnosno od 60 godina (žena),
- civilna žrtva rata,
- dijete od rođenja do polaska u osnovnu školu, ako nije zdravstveno osigurano kao član porodice osiguranika,
- lice smješteno u ustanovu socijalne zaštite i lice koje je u postupku smještaja,
- lice koje je žrtva porodičnog nasilja i nasilja u zajednici,
- žena-majka porodilja koja nije u radnom odnosu za vrijeme trudnoće, porođaja i do uzrasta djeteta do godinu dana, odnosno izuzetno i otac djeteta ukoliko ostvaruje pravo na novčanu pomoć u skladu sa Kantonalnim zakonom,
- lice s invaliditetom i lice sa teškoćama u razvoju u smislu člana 13. Kantonalnog zakona,
- dijete i odraslo lice smješteno u hraniteljsku porodicu.

Postupak utvrđivanja i priznavanja prava provodi centar/služba, dok Zavod zdravstvenog osiguranja trebujе sredstava za zdravstveno osiguranje. U toku 2025. godine putem centara/službi ovo pravo ostvarivalo je oko 4.272 korisnika i za finansiranje zdravstvenog osiguranja odobrena su raspoloživa sredstva iz Budžeta Kantona u iznosu od 633.397 KM.

6.5. Podrška nevladinim organizacijama i drugim pravnim licima

Ministarstvo kontinuiranim aktivnostima tokom cijele godine podržava rad kantonalnih i općinskih/gradskih udruženja, tj. organizacija civilnog društva. Podrška udruženjima ogleda

se u saradnji i pružanju stručne pomoći prilikom provođenja redovnih ili vanrednih aktivnosti udruženja, uspostavljanje međusobne komunikacije i saradnje između udruženja, te između civilnog i javnog sektora.

U 2025. godini, realizovana je aktivnost dodjele sredstava putem Javnog poziva za finansiranje i sufinansiranje programa/projekata nevladinih organizacija na nivou Zeničko-dobojskog kantona. Ministarstvo je raspisalo javni poziv u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2025. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 25/24 i 6/25). Kao rezultat provedenih aktivnosti po javnom pozivu, na prijedlog ovog ministarstva Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-11-15043/25 od 07.08.2025. godine, odobrena su sredstva u ukupnom iznosu od 130.000,00 KM za 21 nevladinu organizaciju, kako je to navedeno u Tabeli 22.

Tabela 22.

r/b	Naziv nevladine organizacije	Sredstva:
1.	KOALICIJA ORGANIZACIJA OSOBA SA INVALIDITETOM ZDK	9.730,00
2.	SAVEZ UDRUŽENJA SLIJEPIH GRAĐANA ZDK	9.484,00
3.	CENTAR ZA MLADE "INPUT"	7.845,00
4.	SAVEZ CIVILNIH ŽRTAVA RATA ZDK	7.686,00
5.	UDRUŽENJE SAMOZASTUPNIKA "PROSPERO"	7.620,00
6.	UDRUŽENJE "MEDICA" ZENICA	7.620,00
7.	UDRUŽENJE DJECE I MLADIH OBOLJELIH OD ŠEĆERNE BOLESTI ZDK	7.169,00
8.	UDRUŽENJE OBOLJELIH OD MULTIPLE SKLEROZE ZDK	6.600,00
9.	UG DRUŠTVO SOCIJALNIH RADNIKA ZDK	6.516,00
10.	ŽENSKI ROMSKI CENTAR ZA AFIRMACIJU ROMA I OSTALIH NACIONALNIH MANJINA - ŽRC "ROMA"	6.460,00
11.	UDRUŽENJE RODITELJA OSOBA OBOLJELIH OD CEREBRALNE PARALIZE "DLAN"	5.804,00
12.	UG "FOJNIČANI" MAGLAJ	5.730,00
13.	UDRUŽENJE EKO-POKRET "ŽIVOT-VITA"	5.321,00
14.	UG ANSAMBL "BOSNIA FOLK" ZENICA	5.071,00
15.	UG "MOST" VISOKO	5.027,00
16.	ZUGB "RAVNO BRDO" MAGLAJ	4.834,00
17.	CENTAR ŽENSKIH PRAVA	4.834,00
18.	UDRUŽENJE CENTAR ZA PODRŠKU ROMA "ROMALEN" KAKANJ	4.463,00
19.	SAVEZ LOGORAŠA ZDK	4.084,00
20.	SAVEZ INVALIDA RADA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA (SIR-ZDK)	4.051,00
21.	UG INVALIDNIH LICA HRONIČNIH BUBREŽNIH BOLESNIKA ZDK	4.051,00
U K U P N O:		130.000,00

Također, na osnovu raspisanog Javnog poziva za raspodjelu budžetskih sredstava namijenjenih za sufinansiranje obilježavanja značajnih datuma iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom na području Zeničko-dobojskog kantona, na prijedlog ovog ministarstva Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-11-17366/25 od 22.09.2025. godine, odobrena su sredstva u ukupnom iznosu od 50.000,00 KM za 17 projekata, i to 13 projekata nevladinih organizacija i 4 projekata ustanova socijalne zaštite, kako je to navedeno u tabeli 23.

Tabela 23.

r/b	Naziv nevladine organizacije ili ustanove	Sredstva:
1.	JU CENTAR ZA DJECU I ODRASLE OSOBE S POSEBNIM POTREBAMA ZDK	3.680,00 KM

2.	JU PENZIONERSKI DOM SA STACIONAROM ZDK	3.640,00 KM
3.	JU "DOM PORODICA" ZENICA	3.560,00 KM
4.	UDRUŽENJE "MEDICA" ZENICA	3.320,00 KM
5.	CENTAR ZA MLADE "INPUT"	3.240,00 KM
6.	UDRUŽENJE PARAPLEGIČARA I OBOLJELIH OD DJEČIJE PARALIZE ZENICA	3.240,00 KM
7.	UDRUŽENJE KLUB PARAOLIMPIJSKIH SPORTOVA "BATON" ZENICA	3.200,00 KM
8.	CENTAR ZA EDUKACIJU, AFIRMACIJU I INFORMISANJE "ABAKUS PLUS"	3.130,00 KM
9.	UDRUŽENJE "MREŽA RODITELJA"	3.000,00 KM
10.	DOM ZA STARIJE OSOBE "ORHIDEJA" BEGOV HAN	2.960,00 KM
11.	CRVENI KRIŽ OPĆINE KAKANJ	2.930,00 KM
12.	UDRUŽENJE PARAPLEGIČARA I OBOLJELIH OD DJEČIJE PARALIZE OPĆINE DOBOJ JUG	2.880,00 KM
13.	UDRUŽENJE RODITELJA OSOBA SA POSEBNIM POTREBAMA "ZVIJEZDA" ZENICA	2.680,00 KM
14.	JU "DOM ZA STARA LICA" ZENICA	2.670,00 KM
15.	UG "NAŠ MOST" ZENICA	2.400,00 KM
16.	UDRUŽENJE CIVILNIH ŽRTAVA RATA "92-95" GRADA ZENICA	1.770,00 KM
17.	UDRUŽENJE LOGORAŠA ŽEPČE	1.700,00 KM
U K U P N O:		50.000,00 KM

Ministarstvo je od navedenih nevladinih organizacija i ustanova socijalne zaštite zaprimilo izvještaje o namjenskom utrošku sredstava, koje je Komisija razmotrila i o istim se očitovala.

U 2025. godini osigurana su sredstva za materijalne troškove u provedbi kantonalnih propisa centarima za socijalni rad i službama socijalne zaštite Doboj Jug i Usora te im je ukupno raspoređen iznosu 70.000,00 KM. Zatim su po osnovu javnih poziva dodjeljena budžetska sredstva za 2025. godinu namijenjena za gradnju novih objekata i pomoć za obnovu i uređenje centara za socijalni rad na području Zeničko-dobojskog kantona. Na prijedlog ovog ministarstva Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-11-22595/25 od 19.12.2025. godine, odobrena su sredstva u ukupnom iznosu od 319.539,40 KM za 6 centara za socijalni rad. Ustanovama socijalne zaštite kojima je osnivač Zeničko-dobojski kanton po istom osnovu odlukama Vlade Zeničko-dobojskog kantona odobrena su sredstva u ukupnom iznosu 180.000,00 KM, kako je to navedeno u tabeli 24.

Tabela 24.

R. br.	Naziv aplikanta	Projekat	Iznos sredstava
1.	JU Centar za socijalni rad Zavidovići	Gradnja novog objekta	80.000,00 KM
2.	JU Centar za socijalni rad Žepče	Obnova/uređenje objekta	79.954,88 KM
3.	JU Centar za socijalni rad Vareš	Obnova/uređenje objekta	58.540,12 KM
4.	JU Centar za socijalni rad Visoko	Obnova/uređenje objekta	41.073,39 KM
5.	JU Centar za socijalni rad Breza	Obnova/uređenje objekta	40.000,00 KM
6.	JU Centar za socijalni rad Kakanj	Obnova/uređenje objekta	17.848,23 KM
7.	JU Centar za socijalni rad Maglaj	Obnova/uređenje objekta	2.122,78 KM
8.	JU Centar za djecu i odrasle osobe s teškoćama u razvoju ZDK	Obnova/uređenje objekta	80.000,00 KM
9.	JU penzionerski dom sa stacionarom ZDK	Obnova/uređenje objekta	100.000,00 KM
U K U P N O:			499.539,40 KM

6.6. Obilježavanje „Dječije nedjelje“

U Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2025. godinu, povodom obilježavanja „Dječije nedjelje“ planirana su sredstva u iznosu od 42.310,00 KM. Za dodjelu sredstava Ministar je donio Pravilnik za bodovanje, ocjenu i odabir programa posvećenog obilježavanju dana „Dječija nedjelja“ iz sredstava Budžeta Zeničko-dobojskog kantona predviđenih za 2025. godinu i raspisao Javni poziv za odabir programa za organizaciju centralne manifestacije posvećene obilježavanju dana „Dječija nedjelja“. Zaprimiteljna su tri prijedloga programa i iste je bodovala i cijenila Komisijana osnovu čega je ministar Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice donio Program obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu za 2025. godinu.

Na prijedlog Ministarstva, Odlukom Vlade o odobravanju sredstava za organizaciju centralne manifestacije posvećene obilježavanju dana „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskog kantonu, broj: 02-11-18088/25 od 03.10.2025. godine, odobrena su sredstva u iznosu od 42.310 KM za javnu ustanovu i nevladine organizacije kako je to navedeno u tabeli br. 25.

Tabeli br. 25

Br	NAZIV	ODOBRENI IZNOS
1.	JU CENTAR ZA DJECU I ODRASLE OSOBE S POSEBNIM POTREBAMA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA	23.900 KM
2.	UDRUŽENJE MEDICA	15.410 KM
3.	UDRUŽENJE GRADSKO UMJETNIČKO DRUŠTVO "FILIGRAN" ZENICA	3.000 KM
Ukupno		42.310 KM

Odobranjem sredstava sa javnom ustanovom i nevladinim organizacijama potpisan je ugovor kojim su regulisana međusobna prava i obaveze ugovornih strana o realizaciji Program obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu za 2025. godinu.

6.7. Druga prava socijalne zaštite koje se finansiraju iz budžeta grada/općina iz Zeničko-dobojskog kantona

Kantonalnim zakonom propisana su i druga osnovna prava iz socijalne zaštite, i to: usluge socijalnog i drugog stručnog rada, kućna njega i pomoć u kući, vršenje starateljstva i nadzor. U oblasti zaštite porodice sa djecom predviđena su prava: posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnica, smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja i osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja, a ista su u nadležnosti lokalnih zajednica i drugih sektora.

7. NADZOR NAD STRUČNIM RADOM I UTROŠKOM BUDŽETSKIH SREDSTAVA

U skladu sa Planom o vršenju nadzora u 2025. godini, Ministarstvo je izlaskom na teren izvršilo nadzor nad stručnim radom 23 ustanova i 4 dnevnih centara pri JU Centar za djecu i odrasle s posebnim potrebama ZDK (10 centrara za socijalni rad, 2 službe socijalne zaštite i 11 drugih ustanova socijalne zaštite za smještaj koje djeluju na području Kantona) u periodu oktobar – decembar 2025. godine.

U ovoj godini nije bilo zahtjeva za utvrđivanje uslova za obavljanje djelatnosti socijalne zaštite radi proširivanja kapaciteta ili osnivanja ustanove socijalne zaštite. Ministarstvo je u skladu sa obavezama saradivalo sa Kantonalnom upravom za inspekcijske poslove u procesu pružanja usluga ustanova socijalne zaštite i uspostave inspektorata za oblast socijalne zaštite.

Ministarstvo je u prvostepenom upravnom postupku ostvarivanja prava iz socijalne zaštite riješilo 806 predmeta, a u drugostepenom postupku je riješeno 28 žalbi. Od ukupnog broja riješenih žalbi uvaženo je 18 žalbi, a odbijeno 10 žalbi, te uložena 5 vanredna pravna lijeka. Ministarstvo je također odgovorilo na ukupno 153 upita koji su pristigli kako od građana, poslodavaca, tako i od strane nadležnih centara za socijalni rad. Također, kroz revizioni postupak u ovom ministarstvu je obrađeno 15 predmeta po osnovu prava koje ostvaruju civilne žrtve rata, te revidiran 121 predmet stalne novčane pomoći.

8. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Stanje u oblasti socijalne zaštite u velikoj mjeri je uslovljeno ukupnim društveno-ekonomskim i političkim okolnostima, kao i opredjeljenošću za provođenje reformskih procesa s ciljem unapređenja sistema socijalne zaštite, te raspoloživim finansijskim sredstvima na svim nivoima vlasti.

U Zeničko-dobojskom kantonu poduzimane su kontinuirane mjere i aktivnosti s ciljem osiguranja potrebnih sredstava za naknade i pomoći pojedincima i porodicama koje ispunjavaju uslove za ostvarivanje zakonom propisanih prava, uz istovremeno pružanje podrške najugroženijim kategorijama stanovništva. Također, provedene su preventivne mjere i aktivnosti usmjerene na unapređenje kvaliteta usluga u ustanovama socijalne zaštite.

S tim u vezi, Ministarstvo učestuje u reformskim procesima na nivou Federacije Bosne i Hercegovine, s ciljem unapređenja dostupnosti i ujednačenosti u ostvarivanju osnovnih prava korisnika na prostoru cijele Federacije. Ovi procesi usmjereni su na unapređenje prava i usluga u oblasti socijalne zaštite, s posebnim fokusom na prevenciju, otklanjanje ili ublažavanje stanja socijalne potrebe pojedinaca i porodica, te njihovu potpuniju integraciju u društvenu zajednicu.

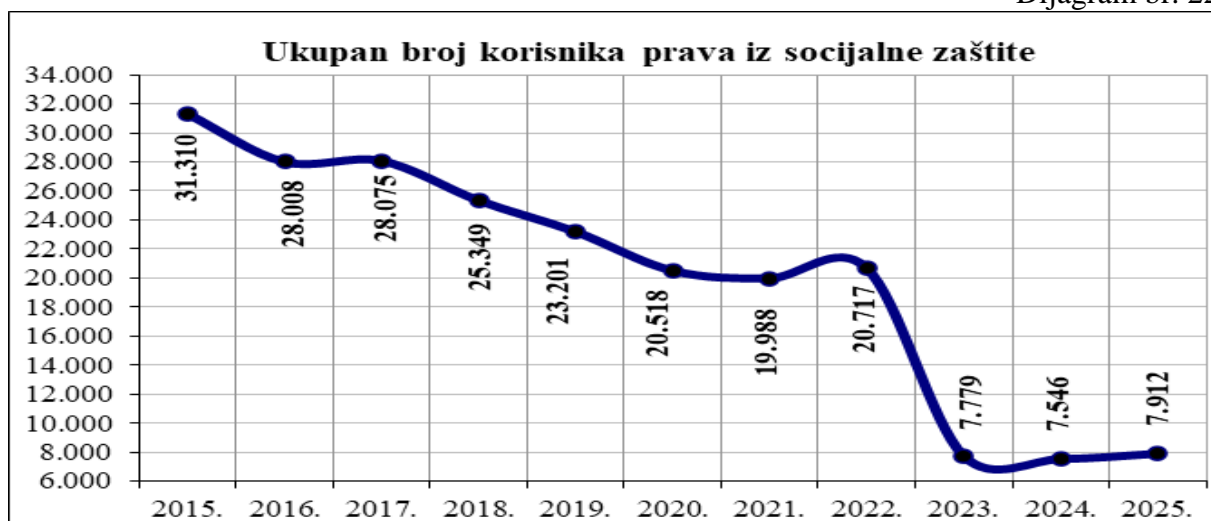
Uspješnost navedenih procesa u značajnoj mjeri zavisi od osiguranja koordinirane podrške u različitim sektorima, što podrazumijeva dalju harmonizaciju propisa i jačanje saradnje u oblastima zdravstva, obrazovanja, zapošljavanja i pravosuđa, kao i sa organizacijama civilnog društva, kroz primjenu intersektorskog pristupa u rješavanju problema socijalno ugroženih kategorija.

Navedene aktivnosti realizovane su kroz unapređenje primjene i usklađivanje kantonalnog zakonodavstva sa relevantnim propisima Federacije Bosne i Hercegovine, uključujući Zakon o ustanovama socijalne zaštite, Zakon o organizacijama i reprezentativnim organizacijama osoba sa invaliditetom i civilnih žrtava rata, kao i Zakon o zaštiti civilnih žrtava rata i članova njihovih porodica.

Primjenom kantonalnog zakona, korisnici su tokom 2025. godine ostvarili ukupno 7.912 prava, što predstavlja povećanje u odnosu na 2024. godinu, kada je ostvareno 7.546 prava. Povećanje broja ostvarenih prava prvenstveno je rezultat povećanja broja korisnika kroz dinamičan proces koji podrazumijeva kontinuirano priznavanje i prestanak trinaest propisanih prava, u zavisnosti od ispunjenosti zakonom propisanih uslova. Analizom kretanja u posljednjih deset godina može se konstatovati da je od 2014. godine prisutan trend smanjenja broja ostvarenih prava, uz izuzetak 2022. godine kada je zabilježen blagi porast. Nakon toga, došlo je do značajnijeg smanjenja, prije svega uslijed prenosa prava na dječiji dodatak na nivo

Federacije Bosne i Hercegovine. Detaljniji pregled kretanja broja ostvarenih prava prikazan je u dijagramu broj 22.

Dijagram br. 22

Ukoliko uporedimo ostvarena prava u posljednje dvije godine, može se konstatovati da je kod sedam prava zabilježen porast broja ostvarenih prava, dok je kod četiri prava evidentirano smanjenje.

Prema navedenim podacima, povećanje broja ostvarenih prava evidentirano je kod:

- prava na stalnu novčanu pomoć, za 36 prava;
- privremene i jednokratne novčane pomoći, za 520 prava;
- prava na dodatak za djecu i mlade sa invaliditetom, za 18 prava;
- socijalno-intervenirajućih pomoći, za 2 prava;
- prava na smještaj u ustanove socijalne zaštite, za 2 prava;
- osposobljavanja za samostalan život i rad djece i mladih osoba sa smetnjama u psihofizičkom razvoju, za 2 prava;
- novčane pomoći ženi-majci koja nije u radnom odnosu, za 59 prava.

Smanjenje broja korisnika prava evidentirano je kod:

- refundacije troškova medicinskog vještačenja, za 17 prava;
- smještaja u hraniteljsku porodicu, za 7 prava;
- prava civilnih žrtava rata, za 51 pravo;
- prava na novčanu pomoć ženi-majci u radnom odnosu, gdje je evidentirano smanjenje za 264 refundacije.

Uvidom u dijagram broj 22, koji prikazuje utrošena sredstva za prava iz oblasti socijalne zaštite u posljednjih deset godina, evidentan je trend rasta ukupne potrošnje. Povećanje izdvajanja rezultat je promjena u broju i strukturi korisnika, usklađivanja visine naknada i pomoći sa rastom prosječne plaće u Kantonu, povećanja troškova smještaja, kao i značajnog povećanja iznosa naknada i pomoći za sve porodilje od septembra 2022. godine.

Podaci o izdvajanjima sredstava iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona u posljednjih deset godina prikazani su u dijagramu broj 23.

Dakle, u 2025. godini evidentirana je veća potrošnja sredstava za navedena prava u odnosu na 2024. godinu, i to u iznosu od 333.755,00 KM, odnosno približno 0,59%. Smanjenje izdvajanja rezultat je primjene Uputstva o postupku i načinu isplate naknade plaće radniku za vrijeme odsustva s posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta koja se refundira poslodavcu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 14/24), s obzirom na to da refundaciju sredstava iz Budžeta nisu potraživali poslodavci koji naknade plaće isplaćuju iz Budžeta Kantona.

Isplata svih mjesečnih naknada i pomoći u 2025. godini vršena je redovno, te je posljednja isplata socijalnih davanja za mjesec oktobar 2025. godine realizovana dana 04.12.2025. godine.

Tokom 2025. godine poduzimane su aktivnosti usmjerene na razvoj zaštite i integracije djece i odraslih osoba sa invaliditetom, unapređenje usluga JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, pružanje podrške udruženjima osoba sa invaliditetom, kao i provedbu reformskog procesa procjene, upućivanja i pružanja podrške djeci sa teškoćama u razvoju.

Također, nastavljene su aktivnosti u oblasti deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite, odnosno koordinacije i unapređenja usluga stanovanja u lokalnoj zajednici uz stručnu podršku Ustanove „Sumero – Centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“. Istovremeno su provođene aktivnosti na izradi Programa podrške djeci i mladim osobama koje izlaze iz sistema javne brige, s ciljem iznalaženja najboljih rješenja u saradnji sa ustanovama i lokalnim zajednicama.

U izvještajnom periodu donesen je Program mjera za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici i nasilja prema ženama i djeci na području Zeničko-dobojskog kantona za period 2025–2026. godine, a u procesu njegove provedbe ostvarena je saradnja sa lokalnim zajednicama.

Postignuti rezultati u oblastima socijalne zaštite rezultat su dobre saradnje sa centrima/službama za socijalni rad, drugim ustanovama socijalne zaštite i nevladinim organizacijama koje djeluju u ovoj oblasti, posebno u segmentima provođenja propisa, razvoja usluga socijalne zaštite, prevencije i iznalaženja adekvatnih rješenja za korisnike. Nastavljena je i kontinuirana saradnja sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike, kao i sa drugim kantonalnim ministarstvima, na provođenju mjera i aktivnosti iz zajedničke nadležnosti s ciljem unapređenja zaštite i podrške osobama u stanju socijalne potrebe i porodicama u riziku.

8.1. Preporuke za djelovanje

S obzirom na stanje u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, u narednom periodu potrebno je:

1. Osigurati adekvatna budžetska sredstva za provođenje reformskih procesa u oblastima socijalne zaštite, kao i redovnu i kontinuiranu isplatu novčanih naknada, pomoći i drugih prava korisnika;
2. Jačati intersektorski pristup u pružanju podrške i zaštite pojedincima i porodicama u riziku ili stanju socijalne potrebe, s ciljem njihove bolje socijalne integracije i uključivanja u društvenu zajednicu;
3. Razvijati sistemski rješenja u oblasti zaštite porodica sa djecom i djece bez roditeljskog staranja, s posebnim fokusom na osnaživanje porodice, povratak djece u biološku porodicu i razvoj hraniteljstva;
4. Uspostaviti sistemsku podršku mladima koji napuštaju sistem javne brige kroz programe socijalne inkluzije, osamostaljivanja i podrške pri uključivanju u život i rad;
5. Razvijati i provoditi intersektorske programe pronatalitetne politike na svim nivoima vlasti i u različitim oblastima društvenog djelovanja;
6. Osigurati kontinuiranu intersektorsku saradnju i podršku procesu procjene, upućivanja i pružanja podrške djeci sa teškoćama u razvoju radi kvalitetnije procjene njihovih potencijala, jačanja funkcionalnih sposobnosti i unapređenja socijalne inkluzije;
7. Uspostaviti stabilan i održiv model sufinansiranja rada JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona od strane Kantona i gradova/općina;
8. Podsticati lokalne zajednice na razvoj usluga u zajednici, uključujući otvaranje dnevnih centara za osobe bez porodičnog staranja i osobe treće životne dobi, kao i uspostavljanje savjetovališta za brak i porodicu pri centrima za socijalni rad;
9. Kontinuirano učestvovati u reformskim procesima socijalne zaštite u Federaciji BiH te usklađivati kantonalne propise sa federalnim zakonodavnim i strateškim okvirom;
10. Održavati i unapređivati saradnju sa institucijama i ustanovama iz oblasti socijalne zaštite, zdravstva, obrazovanja i drugih sektora, kao i sa organizacijama civilnog društva na svim nivoima;
11. Unapređivati saradnju resornih ministarstava i centara/službi za socijalni rad u razvoju, održavanju i ažuriranju informacionog sistema i uspostavljenih registara;
12. Podržavati jačanje kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta centara/službi za socijalni rad radi efikasnijeg pružanja usluga korisnicima;
13. Unaprijediti materijalno-tehničke i kadrovske kapacitete Ministarstva u cilju kvalitetnijeg provođenja nadležnosti i reformskih aktivnosti;
14. Podržavati uspostavljanje i razvoj supervizije stručnih radnika i profesionalaca u oblasti socijalne zaštite radi jačanja stručnih kompetencija i prevencije profesionalnog sagorijevanja;
15. Kontinuirano provoditi nadzor nad stručnim radom ustanova socijalne zaštite u cilju unapređenja kvaliteta usluga i zaštite prava korisnika

Zenica, maj 2026. godine

**Ministarstvo za rad,
socijalnu politiku i izbjeglice**

MINISTAR

Antonio Šimunović